

DIRVA

KAS BŪTŲ, JEI...

...PREZIDENTAS JOHNSONAS LAIKYTŲSI SAVO RINKIMINIŲ PAŽADŲ IR VIETNAMO KARO NEPRADĖTŲ? — UZLEIDIMAS PIETINIO VIETNAMO KOMUNISTAMS LABAI PAKELTŲ JŲ ŪPĄ VISAME PASAULYJE IR PASKATINTŲ PASUKTI DIDESNIO SMURTO KELIŲ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Galima teigti, kad praėjusi savaitė buvo generolo Westmorelando ženkle. Jo uždavinys buvo aiškiai parodyti amerikiečiams ir visam pasauliui, ko JAV siekia Vietname, kodėl jos pasirinko karinės intervencijos kelią ir kodėl jos turi juo eiti iki galo. Jam sukeltos ovacijos bendrame senato ir atstovų rūmų posėdyje, kuriame jis padarė savo pranešimą, ir kuriame dalyvavo visi senatoriai ir atstovų rūmų nariai, išskyrus vieną, turėjo aiškiai parodyti, kad praktiškai visa Amerika stovi jo užnugaryje.

IŠ VISO PASAULIO

* JAV ATITRAUKS dalį kariuomenės iš Vokietijos. 1968 m. numatoma atitraukti 35 tūkst. karių ir 100 lėktuvų. Anglija taip pat numato sumažinti savo įgulų skaičių. Šis reikalas buvo sutartas JAV, Anglijos ir V. Vokietijos vyriausybė.

Vietoje paliekami tų dalinių sunkieji ginklai, gi prie dabartinių oro susisiekimo galimybių, esant reikalui, kariuomenė greitai gali būti permesta lėktuvais.

Atitrauktieji daliniai pasilieka NATO žinioje.

* CHICAGO liko be pieno, streikavus pieno bendrovių sunkvežimių vairuotojams.

* NAUJŲ NAMŲ KAINOS pakils iki 5%, žymiai padidinus algas statybių darbininkams. Kai kurių statybos darbininkų unių narių algos viršys 7 dol. į valandą.

* MĖNULYJE NUSILEIDUS Surveyor raketa, spėjusi persišlįti į žemę virš 3.000 nuotraukų, savo iš žemės kontroliuojama "ranka" kasinėja mėnulio paviršių. Iš kasta materija rodo, kad mėnulio paviršius yra saugus astronautų nuleidimui.

* GEN. WESTMORELAND pareikalavo skubiai siųsti papildomus kariuomenės dalinius į Vietnamą. Augęs JAV karių žuvusiųjų skaičius liudija apie vis labiau įsitempiančias ir aršėjančias kovas. Visi ženklai rodo, kad Vietnamo karas vystosi į platesnį konfliktą.

* Š. Vietnamo komunistiniai valdovai pareiškė linkę atsakyti pagrindinių miestų leidžiant juos subombarduoti, bet jokiu būdu nesileisiant į derybas su "agresoriais".

* WASHINGTONO politinėje vadovybėje vyrauja nuomonė, kad Š. Vietnamo komunistai neskiria Washingtono nuo Paryžiaus ir kad Washingtonas negali baigti karo pralaimėjimui ir pasitraukimui.

* KOMUNISTINIŲ PARTIJŲ vadovybių konferencija Čekoslovakijoje, Karlovy Vary kurorte, parodė, jog Sov. S-gos užsienio politikos siekiai ir toliau remiasi "šaltojo karo" palaikymu. Ten nė vienu žodžiu nebuvo užsiminta apie Johnsono "tiltų tiesimo" politiką, konsularines ir kt. sutartis. Brežnevas ypatingai pabrėžė reikalingumą susitarimo su Kinija, kad pagerėtų š. Vietnamui.

Deja, tą išpūdį išpaskutiniųjų bando sumažinti kai kurie Amerikos laikraščiai ir net televizijos tinklai, kaip NBC, kuris, pertransliavęs generolo kalbą, tuoj davė pasikalbėjimą ir supora kritikų iš senatorių tarpo, kurie ir dabar pareiškė švelnų abejojimą JAV politikos Vietname teisingumu. O New York Times savo sekmadienio Nr. apžvalgų skyriuje šalia generolo fotografijos idėjo ir keturių skirtingų pažiūrų veikėjų, jų tarpe ir senatorių Kennedy ir Percy dideles nuotraukas, lyg tie būtų dideli tarptautinės politikos žinovai. Vedamajame tas visame pasaulyje sekamas laikraštis aimanavo, kad JAV Vietnamepasiryzusios siekti totalinės pergalės pakeitė ligšiolinę sveiką strategiją į iš viso jokią strategiją (replacement of a sound strategy by no strategy at all)...

Tenka sutikti su senatorium Hugh Scott (R. Pa.), kuris sekmadienį pavadino 'pigiu politikavimu' (cheap politics) pastangas tų, kurie būtinai šia proga nori pareikšti priešingą nuomonę, nors ir neturi jokio konstruktyvaus pasiūlymo kaip greičiau tą karą užbaigti.

Koks gi yra kitas būdas baigti karą? Įsileisti komunistus į Saigono vyriausybę? Dėl to ambasadorius Lodge visai aiškiai pareiškė: "To invite such a politically trained, subversive group into the Government... would be unthinkable... it would mean total defeat" (kviešti į vyriausybę tokią politiniai išstreniruotą, subversyvią grupę yra neįmanoma, tai reikštų totalinį pralaimėjimą).

Tai yra taip aišku, kad dauguma dabartinės administracijos politikos kritikų nukreipė savo kalbą į teisės turėti skirtingą nuomonę reikalą. Anot New York Times James Reston, noras nurašinti kitaip manančius tik sustiprino nesutinkančių dvasių (The present fuss about silencing the dissenters only strengthen the spirit of dissent).

Žinia, galima sutikti, kad administracija Vietnamo kare pridarė klaidų, tačiau kas būtų, jei Johnsonas laimėtų rinkimus būtų laikęsis savo pažadų ir Vietname nekaravęs?

Tą klausimą neseniai svarstė strategas Her-

man Kahn, recenzuodamas karinio kritiko S.L. A. Marshall knygą apie karo veiksmus Vietnamo vidurio aukštumose "Battles in the Monsoon" (Morrow, 408 psl. \$6.95)

Kahn primena, kad kai Hitleris 1936 metais kovo 7 d. pasiuntė savo kariuomenę Rheino kraštui užimti, kur Vokietija buvo pasižadėjusi nelaikyti savo ginkluotųjų pajėgų, kariai turėjo du išakymus. Vienas numatė uždavinio įvykdymą, kitas pasitraukimą be pasipriešinimo tuo atveju, jei britai ir prancūzai pasiųstų savo kariuomenę. Britų žvalgyba buvo apie tai patyrusi, tačiau Prancūzijos ministeris pirmininkas Daladier abejojo, kad taip galėtų būti, užtat nutarė nesipriešinti. Tas žygis labai pakėlė Hitlerio prestižą krašte ir užsieniuose. Tuo tarpu pasipriešinimas ir pasitraukimas be abejo būtų užbaigęs jo karjerą ir greičiausiai nebūtume susilaukę antrojo pasaulinio karo.

Pasaulis tikrai būtų pastūmėtas į trečiąjį pasaulinį karą, jei Johnsonas tuojau po rinkimų nebūtų susigriebęs.

Juk tą pačią dieną, kai prezidentas Johnsonas buvo išrinktas -- 1964 m. lapkričio 4 d., Saigone pasikeitė šešta vyriausybė po Diemo nuvertimo. Krašte buvo apie 20.000 amerikiečių karinių 'patarėjų' ir nuotaikos būvo tokios, kad be masyvaus amerikiečių įsikišimo ir šiaurės Vietnamo bombadavimo visos kraštas per tris ar keturis mėnesius atiteks bolševikams. Tokios pažiūros buvo visi amerikiečių pareigūnai ir neutralūs stebėtojai.

Kas būtų, jei Johnsonas nesigriebtų tų žygių, bet ramiai žiūrėtų kas bus toliau -- klausia Kahn ir atsako, kad greičiausiai šiaurinis ir pietinis Vietnamas būtų sujungtas ir komunistų nuotaikos visame pasaulyje būtų labai aukštai pakilusios. Juk faktinai komunistiniai partizanai būtų sumušę ir išvarę iš krašto galingiausią pasaulio valstybę! Savaimė aišku, kad Vietnamas sujungimu visa byla nebūtų pasibaigusi. Hanoi po savo valdžia siektų suvienyti visą buvusią prancūzų Indokiniją, prisijungtų Kambodiją, Laosą ir greičiausiai Thailandą. Malaysia būtų pasirinkusi irgi komunistinę kelią, jau nekalbant apie Indonezijos Sukarno. Komunistai pakeltų galvas ne tik Azijoje, bet ir lotynų Amerikoje. Greičiausiai ir sovietai negalėtų atsilikti nuo Kinijos komunistų įtakos plėtimosi ir patys pasirinktų kraštutinius metodus.

Visa tai labai lengva įsivaizduoti ir reikia su tikti, kad Vietnamo ka-



New Yorko ir apylinkių lietuviai raginami masiniai prisidėti prie gegužės 13 d. New Yorko organizuojamo milžiniško parodo, kurio tikslas parodyti moralinę paramą Vietnamo kovojantiems Amerikos kariams. Vyriausias parado organizatorius Ray Gimmler ir jo asistentas Dan O'Hara buvo susitikę su lietuvių atstovais aptarti žygį. Balandžio 27 d. ALT New Yorko skyr. pirm. dr. A. Budreckio iniciatyva buvo sušauktas visuomenės susirinkimas, kuriame buvo padarytas sprendimas, kviečiant lietuvių parade dalyvauti ir išrinktas specialus komitetas. Nuotraukoje lietuviai su vyriausiais parado organizatoriais. Sėdi iš kairės: A. Mažeika, D. O'Hara, ALT New Yorko skyr. pirm. dr. A. Budreckis, R. Gimmler. Stovi R. Kezys ir A. Sniečkus. Vyt. Maželio nuotrauka

LIETUVOJ PLANUOJA STATYTI ATOMINĘ JĖGAINĘ

Lietuviai inžinieriai ir mokslininkai Vilniuje mano, kad Lietuvoj reiks statyti atominę energiją varomą elektros jėgainę. Tokią išvadą jie padarė pasitarime, įvykusiame "Techninės pažangos klube", kur tarp kitų dalyvavo ir pernai Amerikoje lankęsis akademikas A. Žukauskas (Mokslas ir Technika, 1967/2).

Pasitarime kalbėta, kad jeigu ir būtų pastatytos visos vandens jėga varomos elektrinės, kiek tik jų Lietuvoj įmanoma pastatyti, elektros energijos iš jų Lietuvos reikalams netrukus nebūtų užtektų. O šiluminėse jėgainėse (kaip dabar baigiamoji statyti Elektrė-

nuose, ties Vieviu) kurias sudaro 70% savikainos, kai atominės tik 10%, ir, be to, atominės jėgainės pastatymas perpus pigesnis, negu šiluminės.

Jau 1958 metais buvo siūlyta planuoti atominę jėgainę, o kol kas statydinti vandens jėga varomas prie Nemuno, kurios vėliau liktų pagalbinėmis. Bet Maskva tam sumanymui pasipriešino (tada dar nepasitikėjo atominių jėgainių saugumu), atmetė ir Jurbarko jėgainės planus, ir išakė neatidėliojant statyti didelę (1.200.000 KW pajėgumo) šiluminę elektros jėgainę ties Vieviu. Inžinierių - mokslininkų nuomonė, kad vis tiek reikšią atominę energiją varomos jėgainės, yra lyg nusiųvilimo ženklas didžiąja Elektrėnų jėgaine.

Nusivylimas gali būti pagrįstas ne tik šiluminių jėgainių neekonomiškumu, lyginant su greit patobulėjusiomis atominėmis, bet ir tuo, kad Elektrėnų stoties statyba lydi nemaža nesėkmų. Ji buvo suprojektuota maitinti gamtinėmis dujomis iš Ukrainos. Bet statybą vos įpusėjus, 1965 metais, paaiškėjo, kad dujotiekio vamzdžiai persiauri ir nespėja pritekėti dujų tiek, kiek jėgainei reikia. Maskvoj dėl to kilo sąmyšis, buvo nubausti projektuotojai (jų savi) ir buvo nutarta pakeisti kurą. Vietoj dujų imta vartoti mazutas. Tekopakeisti daug įrengimų. Reikėjo įrengti mazuto laikyklą. Tam kurui reikalingas dūmtraukis (250 metrų, aukščiausias statinys Lietuvoj) dar ir dabar nebaigtas. Mazutas tenka atsivežti traukiniais. Jo dūmai

ras tokią įvykių raidą sulaukė. Nuo to laiko JAV kariuomenė pasiekė šaunų laimėjimų, tačiau Amerikos spauda, kaip teigia S.L.A. Marshall, apie juos visai nepranešė savo skaitytojams. Amerikos skaitytojai apie "Crazy Horse" kampaniją tik šiek tiek sužinojo dėl to, kad tame mūšyje žuvo Look reporteris Samuel Castan, o apie kitą didesnį masto karinį žygį (Toumorong) tik po to, kai kap. Carpenter paprašė savo artilerijos šaudyti į jo kuopos pozicijas, kad tuo būdu jų neužimtų priešas. Spauda -- tyčia ar netyčia -- paprastai išpučia tik amerikiečių nuostolius ir priešo pasisėkimus. Reikia pasisėkinti Marshallo knygą, kad pagaliau ką nors sužinotų ir apie pasisėkimus.

Žodžiu, karas Vietnamo buvo reikalingas, yra prasmingas ir gali laimingai pasibaigti, jei amerikiečių dauguma tai pilnai supras.

gresia užteršti didžiulius laukų ir miškų plotus sieringomis nuosėdomis. Visa tai dar padidina statybos ir gamybos kainą.

Bet Elektrėnų jėgainė tebestatoma. Liepos mėnesį jau turi pasiekti 3/4 projekcinio pajėgumo (900 tūkst. KW). Anot Tiesos, Elektrėnuose "pasiaukodami dirba" Roitenbergai, Černychai, Tatarenkos, Pareckiai iš įvairių Rusijos kampų. Jėgainė, matyt, bus užbaigta. Bet Vilnuje, atrod, jau svarsto, ar ji bus palaima, ar pinigą ryjanti pabaisa...

AGRONOMAI IRGI PLANAVO...

Iš vilniškio Mokslo ir Technikos (1967/2) žurnalo papasakojimo, kad lietuviai elektro-inžinieriai ir mokslininkai jau prieš devynerius metus siūlė statydinti Lietuvoj atominę energiją varomą elektros jėgainę, susidarė išpūdis, kad ir inžinieriams bus anuo metu atsitike panašiai, kaip ir agronomams.

Agronomai stengėsi plėsti žalienas pašarui galvijams, o Chruščiovas liepė auginti kukurūzus.

Inžinieriai siūlė ir projektavo pirmą vandeningą, paskui atominę jėgainę, o Chruščiovas su savo patarėjais, nepaisydamas nei Sniečkaus ne labai drąsių užtarimų, liepė pilnu greičiu griebtis šiluminės jėgainės statybos. Skirtumas tik tas, kad "kukurūzų era" jau pergyventa, o Elektrėnų jėgainės -- dar tik prasideda.

Tiesa, lietuviams inžinieriams galvos dėl to ne tiek skauda, kadangi ne jie projektuoja ir ne (Nukelta į 2 psl.)

PARSIVEŽĖ 'DIDJĮ GINTARĄ'

Vilniaus filmininkai grįžo iš Kišiniovo (Moldavijos) filmų festivalio ir vėl -- jau ketvirtą kartą -- parsivežė "Didįjį Gintarą". (Tiesa, bal. 18).

"Didysis Gintaras" tai tokia lyg taurė, greičiau urna, ant kurios dangtelio įtaisytas stambus gintaro gabalas, o ant šono inkrustuotas įrašas rusų kalba, kurs sako, kad tai dovana (pereinamoji), -- "Už geriausią meninį filmą Bielorusijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos eseseruose".

Šiomet buvo jau septintos varžybos dėl to gintaro, ir jose dalyvavo dar vieno "esesero" filmininkai, Moldavijos, Vilniškiai nuvežė pernai laimėtą gintarą (už Žalakevičiaus filmą), ir vėl parsivežė, ši kartą už M. Sluckio - R. Vabalo - J. Griciaus filmą "Laiptai į dangų".

Šio filmo tema panaši į Žalakevičiaus "Niekas nenorėjo mirti": ten pristatėliai prie okupantų triuškina nepasidavusius partizanus, čia -- kolchozų "ideologai" triuškina savo žemę ir šeimą išsaugoti besistengiantį žemdirbį.

Panašu, kad ir šis filmas bus bandomas stumti Žalakevičiaus filmo pėdomis. Nors tam ne tik nepavyko prasiiveržti tarptautiniuose festivaliuose, bet ir šiaip nelabai pavydėtina sekasi. Vyraujas vokiečių filmų žurnalas Der Film rašo, kad tame filme kiekvienas gali matyti, ką pats nori, nes autorius nieko nedavė pakankamai. Veikėjai nepagrįsti istoriškai (toks vyksmas gali būti ir iš 18-to šimtmečio), nei ideologiškai (vadinamieji nacionalistai gali būti paprasti plėšikai), nei sociališkai (rodomi kaimiečiai, bet jie nepasireiškia, kaip toki), nei doroviškai (kas teisingas, kas geras ar blogas -- antra

eilis dalykas). Autorius parodo kovos akstinius, bet ne priežastis. Žiūrovas neranda kokią jampoziciją užimti. Kova šiame filme atitaukta nuo priežasčių. Beveik visiškai neišvengiama į socialinius bei istorinius įvykius ir aplinkybes, kurios sukėlė kovą ir žuodynes. Tik tiek, kad niekas nenorėjo mirti, kad mirimas nėra labai dailus, bet nemalonus, betgi visa tai, regis, mes jau žinom...

Tai nuomonė atviromis akimis žiūrinčio kritiko. Aišku, ne iš tų "kritikų", kuriems iš anksto viskas žavu, kas rodoma po "mistiškos rusų šalies" iškaba. Žalakevičius įtiko dabartiniam meninės propagandos vadovams Maskvoj. Vargu būtų tikęs prieš keletą metų. Tada "niekas nenorėjo mirti" pasirodydamas su kūriniu, kurį būtų galima suprasti, kaip kas nori. (ELTA)

KOMUNISTAI JAUDINASI DĖL VLIKO PIRMININKO KALBOS

Dėl per Vatikano radiją neseniai pasakytos Vliko pirmininko kalbos iš Vilniaus viešai atsiliepė V. Niunka, TIESOJ, balandžio 23 d.

V. Niunka, kadaį buvęs bolševikinis kurstytojas Vytauto Didžiojo universiteto studentų tarpe Kaune, Stalino ir dar kurį metą Chruščiovo laikais buvo vilniškio kompartijos centro komiteto sekretorius partijos vadinamais -- organizaciniais

reikalams. Dabar jis yra lietuvių ir rusų kalbomis Vilniuje leidžiamų partijos žurnalų (KOMUNISTAS ir KOMMUNIST) redaktoriaus ir ideologinis teoretikas "Vatikano politikos" srity. Viešas atsiliepimas atsirado dėl ko kita, kaip todėl, kad Vliko pirmininko pareiškimas per Vatikano radiją Lietuvoj buvo plačiai išgirstas, taigi viešai žinomas. Ir, -- kad jis didžiai skyrėsi nuo V. Niunkos te-

orijos apie pastarąją popiežiaus encikliką "Populorum progressio".

Niunka, remdamasis "pažangių laikraščių" atsiliepimais, išsiaiškino ir kitiems aiškino, kad toji enciklika, nors apskritai imant komunistams ir nepriimtina, vis dėlto, esą, "smogia smūgi tiems ultrareakcingiems klerikaliniais sluoksniais, kurie vis dar tebesiekia atgaivinti seną antikomunistinio 'kryžiaus karo' politiką socialistinių šalių atžvilgiu".

Ir štai, išgirdęs Vliko pirmininko pareiškimą, Niunka nustebė:

"Bet kai kas kitaip bando aiškinti šią encikliką, jų tarpe ir kai kurie užsienio 'veiksniai', veikiantys prieš Tarybų Lietuvą. Štai A. Valiūnas ("A.") -- Niunkos pridėta. E.) panaudojo Povilo VI encikliką eiliniame šmeižtui prieš mūsų respubliką. Ši enciklika, -- pareiškė jis -- yra, girdi, nepaprastai puikiai pritaikyta dabartinei Lietuvai, nes Lietuva taip pat, girdi, esanti ekonomiškai išnaudojama; ji negaunanti to, ką pagaminanti".

Čia V. Niunka skubėjo tą pareiškimą atremti ir prirašė kelias dešimtis eilučių agitpropo "atkirčiuose" tebevarojamų, galais nesusisiekiančių ir prairusiomis siūlėmis žibančių trafaretų, dar kartą varganai bandydamas išteisinti Lietuvoje Maskvos varomą tipingai kolonistišką ir išnaudotojišką ūkinę politiką. Pagaliau, lyg pajutęs tų pastangų tuštumą, Niunka ėmė aiškintis, kodėl vis dėlto aiškinasi. Esą: "...negalėjome neatkreipti dėmesio į tai, nes šiuos savo komentarus Valiūnas skaitė

... per Vatikano radiją. Kaip tai galima paaiškinti? Gal būt, Valiūnas piktam panaudojo jam suteiktą galimybę kalbėti per Vatikano radiją? O gal pats Vatikano radijas panaudojo Valiūną kaip tam tikrą savo įrankį, norėdamas paremti tuos ultrareakcingus Romos kurijos sluoksnius, kurie vis dar bando kiršinti tikinčiuosius prieš socializmą? O gal tokiu būdu Vatikano radijas daro politinį reveransą tiems reakcingiems imperialistinėms būrų užajios sluoksniams, kuriems Povilo VI enciklika pasirodė 'per daug kairi, per daug antikapitalistinė', kurie stengiasi kaitinti 'šaltojo karo' nuotaikas, veikia prieš taikųjį sambūvį valstybių, turinčių skirtingas socialines santvarkas".

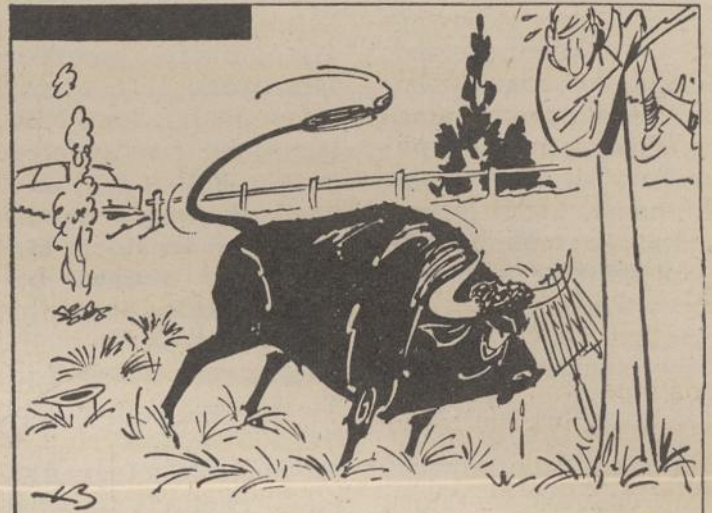
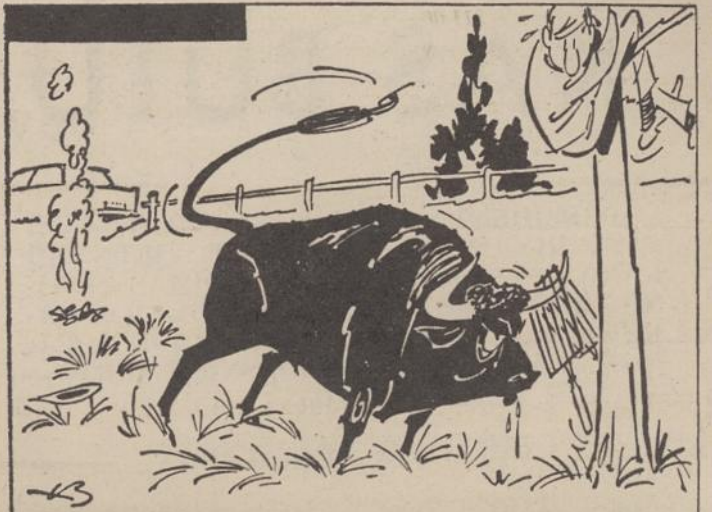
Čia kompartijos "vatiknologas" ir pasirašė, tų neįmatytų mįslių neišsprendęs... (ELTA)

TIK DABAR PRISIMINĖ...

Kun. dr. Juozas Stakauskas, istorikas ir buvęs Lietuvos valstybinio archyvo direktorius, te-

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykite surasti tuos septynius skirtumus. Teisingą sprendimą rasite šiame numeryje kitoj vietoj.



tegyvena Žasliuose. Rugpjūčio mėnesį bus 67 metų amžiaus.

Balandžio 9 d. Tiesoj buvo idėta jo nuotrauka ir pasikalbėjimas su juo apie tai, kaip 1943-44 metais, tebebūdamas archyvo direktorium Vilniuje, drauge su archyve dirbusiu mokytoju Vladu Žemaičiu, įrengė slaptą patalpą, kurioje slėpėke liolika iš geto pabėgusių žydų.

Mokytojas Žemaitis irgi buvo kun. Stakausko išreikalauotas iš kalėjimo, kaip archyve reikalingas padėjėjas. Laikraštyje idėta ir jo nuotrauka su tos pačios istorijos pasakojimu. V. Žemaitis dar ir prie bolševikų valdžios trejetą metų dirbęs archyve, o vėliau grįžęs į mokyklą, kur igijo nusipelnusio mokytojo titulą ir dabar gauna pensiją.

Kun. Stakausko tolesnė gyvenimo eiga buvo kiek kitokia, negu jo padėjėjo. Okupantams keičiantis, jis atsisveikino ne tik su išgelbėtais globotiniais, bet ir su archyvo direktoriaus pareigomis.

"Po karo dešimtį metų kunigavau. Dabar -- senatvė, -- kukliai prasiartaria įsiai apie savopastarųjų dvidešimts trejų metų gyvenimo eigą.

Tik dabar, po tiek laiko, nors vistiek be nuoseklių išvadų, iškeliami

aikštėn kun. Stakausko drąsūs pasielgimai, gelbstint to meto okupantų persekiojamus žmones. Ir tai įvyko tik Sofijos Binkienės (poeto Kazio Binkio našlės) rūpesčiu. Ji rengia spaudai knygą vardu "Ir be ginklo kariai", kuriai yra surinkusi duomenų apie nacių okupacijos metais lietuvių teiktą pagalbą persekiojamiems žydams. S. Binkienė, gavusi vienos iš buvusių archyvo slėptuvės gyventojų (E. Kanoravičienės) laišką, perdavė jį Tiesos redakcijai, kuri dabar, po 23 metų, jau ryžosi toki laišką viešai paskelbti ir net pridėjo savo bendradarbių (J. Sinkūnaitės) pasikalbėjimą su V. Žemaičiu ir kun. J. Stakausku. Tiek laiko reikėjo Tiesai pasiryžti prisitarti tiesą, kad ir kunigas ("klerikalis ir buržuazinis nacionalistas") vis dėlto ne žvėris... (E.)

HELP WANTED MALE

WANTED
EXPERIENCED
SURFACE
GRINDER
HANDS

FOR PRECISION AIRCRAFT PARTS
AND TOOL AND GAGES.
STEADY WORK FOR QUALIFIED
MEN. FRINGE BENEFITS.

313 — 756-6800

(49-55)

Atominė jėgainė...

(Atkelta iš 1 psl.)

jie stato. Tik Elektrėnų jėgainės direktoriaus pareigos yra tekusios lietuviui. Jis, Pranas Noreika, bal. 8 d. Tiesoj pasakodamas, kaip vyksta statyba, pareiškė susirūpinimą esamomis jėgainės veikimo sąlygomis. Jai ne tik statyti, bet ir aptarnauti reikia daug žmonių. O jiems gyventi Elektrėnuose dar permaža vietos.

"Elektrinė", -- sako direktorius, -- "jau artėja prie projekcinio pajėgumo, o gyvenamojo ploto tepastatyta tik du trečdaliai, kiek planuota. Dėl to susidaro rimtų sunkumų toliau vystant elektrinės statybą ir užtikrinant jos bevarinį darbą".

Paprastais žodžiais tariant, -- nesistebėkite, jei įvyks (arba jau ir įvyksta) rimtų susitrukimų statyboj, arba ir neįmatyto masto gedimų jau veikiančioj jėgainės daly... (ELTA)

PAVASARINIAI IR VASARINIAI SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat, kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra pasinaudojamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietais, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė geleta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas.

Kainuoja \$75.00.

VYRIŠKAS (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietais 3 1/2 yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai vyr. maškiniai, 1 terylino kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos.

Kainuoja \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas 1967 siuntinis kainuoja \$135.00.

Tebesiūčiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siūvamasias mašinas, svaiginamus gerimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos), pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiūčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2., England.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:

A. Kušinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. #2, Port Arthur, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas jam patinka iš specialių krautuvų.

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.



PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuomimais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President



DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

BALSUOKIME!

Sprendžiant iš redakcijoje gautos medžiagos LB Tarybos narių rinkimų reikalą, tenka daryti išvadą, kad rinkimais susidomėjimas yra nemenkas. Jei straipsniuose daug kur išsiliėjama į jausminiai patriotinius laukus, kai kuriose rinkiminėse apygardose pačių kandidatų ir suinteresuotų organizacijų veikianti aktyviai kreipiant bendruomenės narių dėmesį į konkrečius bendruomenės uždavinius ir kandidatų pasirošimą bei tinkamumą tiems uždaviniams įgyvendinti.

Reikia pripažinti, kad techniškoji ruošia ir rinkiminė propaganda kiek vėlavosi, daugelio suinteresuotų asmenų ir organizacijų susigriebta tik pastarosiomis dienomis. Tačiau ir tai turi savo teigiamų pusių, nes neliko laiko tokiai "propagandai", kuri rinkimams galėtų daugiau pakenkti, nei naudot atnešti.

Balsuoti ragina pati bendruomenės vadovybė, organizacijos, rodančios didesnę dėmesį bendruomenės veiklai, balsuoti kviečia ir pavieniai kandidatai ar jų sudarytos "koalicinės grupės". Vieni jų pasisako bendruomenės reikalais viešai per spaudą, kiti imasi iniciatyvos įtikinti potencialius balsuotojus privatiškesniu, intymesniu būdu. Čia nieko blogo, jei tik tai veda prie didesnio visuomenės išjudinimo, susidomėjimo.

Kaip ten bebūtų, gegužės 6-7 dienomis sąmoningai ir lietuviškos reikalais dar tebesirūpinę lietuviai turėtų atkreipti didžiausią dėmesį į tai, kad kuo didesniu skaičium pasirodysim balsavę, tuo didesni svorį turėsime ty politinių sluoksnių akyse, kurios stebi mūsų veiksmus akyliau, negu dažnas įsivaizduojame. Tai momentas, kurį kartojame ir kurio nesiliausime pabrėžę ir ateityje. Visos patriotinės organizacijos privalėtų daryti viską, kad jų nariai suprastų šių LB Tarybos rinkimų reikšmę ne tik žvelgiant iš LB organų sudarymo formaliosios pusės ir išeinant iš siaurų grupinių interesų.

Ne kitas motyvais ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba prašo visų skyrių valdybas paraginti Sąjungos narius bendruomenės rinkimuose dalyvauti ir juos savo talka paremti. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga visada buvo nuoširdi Lietuvių Bendruomenės rėmėja, o gegužės 6 ir 7 dienomis kiekvienas Sąjungos narys turės progą pasisakyti ne tik dėl L.B. Tarybos sąstato sekančiajai 3 metų kadencijai, bet kartu parodyti ir tos paramos nuoširdumą.



Mums rašo

PAVOJUS GIMNAZIJAI IR BENDRUOMENEI...

LB Vokietijos Krašto Valdyba prieš sesiją tarybos nariams buvo išsiuntinėjusi Vasario 16 Gimnazijos Globėjų Draugijos statuto projektą. Šis projektas buvo įtrauktas į sesijos darbotvarkę, tačiau dėl susidariusių tam tikrų aplinkybių nebuvo svarstytas. Dr. P. Karvelis vie toje projektuojamos kuratorijos pasiūlė steigti gimnazijos išlaikymo įstaigą, vadinamą Stiftung. Kadangi tarybos daugumoje yra nesutarimo, tai šio klausimo svarstymą atidėjo ir išrinko komisiją: dr. P. Karvelį, tėv. Bernatonių ir J. Valiūną. Šiai komisijai pavesta labai skubiai paruošti naują gimnazijos išlaikymo draugijos ar įstaigos statuto projektą.

Kas verčia tai daryti? Prieš vienerius metus, kada gimnazijai vadovavo kun. Br. Liubinas, Krašto Valdybos atstovas ir direktorius buvo nuvykę į Pabėgėlių ministeriją Bonoje ir ten

SENIEJI IR NAUJIEJI VILTININKAI

J. JUREVIČIUS

XIX amžiaus pabaigoje besigrupuojant lietuvių visuomenei partinėmis srovėmis, iškilo reikalas ir ano meto tautininkams turėti savo spaudos organą, per kurį galėtų skleisti sa-

naziją visiškai į savo priklausomybę.

Reikia pabrėžti, kad vokiečių ministerijos siūlymas tėra rekomendacinis, bet neprivalomas. Demokratinėje sistemoje, kur gimnaziją valdo demokratiškai išrinkta taryba, negali būti įsakymų. Vokiečiams juk vis tiek, kas lietuvių gimnaziją išlaikys. Jiems terūpi kad jų duodami pinigai būtų sunaudoti tiksliai, sąžiningai ir atsiskaitomai. Todėl ne vokiečių, o, matyt, lietuvių grupės interesas yra išimti gimnaziją iš bendruomenės priklausomybės.

Jau tas statuto projektas, kuris nebuvo taryboje svarstytas, rodo tam tikros grupės interesus. Pagal šį projektą Gimnazijos Globėjų Draugija turėtų tikslą: globoti Vasario 16 Gimnaziją, išlaikyti jos bendrąbūtį, nuolat rūpintis gimnazijos egzistencija; rūpintis mokomojo personalo suradimu, budėti, kad gimnazijoje besimokantis lietuvių jaunimas būtų auklėjamas krikščioniškos tolerancijos ir dorovės dvasioje, kad jaunimas turėtų sąlygas bręsti lietuvių kultūrinėje ir tautinėse sąlygose bei papročiuose, kad lietuvių kalba bei Lietuvos istorijos mokymas niekada nebūtų išimtas iš tos gimnazijos mokslo programos.

Tikslai gražūs, tik nenuai. Tie patys tikslai, tik kitais žodžiais, yra parašyti ir dabartiniame gimnazijos statute.

Tačiau už šių gražių tikslų slepiasi nelabai gražios intencijos. Tai matyti iš šios draugijos organų sudarymo. Reikšmingiausias organas yra "Gimnazijos švietimo reikalams svarbų, mokomąjį personalą prižiūrėti ir samdyti bei Valdybos darbus kontroliuoti Kuratorija". Ją sudaro: 2 susirinkimo išrinkti nariai, 2 katalikų sielovados paskirti nariai, 2 evangelikų sielovados paskirti nariai, 1 Balfo skirtas narys, 1 rėmėjų būrelį paskirtas narys ir Krašto Valdybos pirmininkas arba jo įgaliojamas kitas Valdybos narys. Taigi, iš 9 Kuratorijos narių tik 2 yra rinkti, o visi kiti paskirti.

Dar blogiau yra su gimnazijos išlaikymo įstaiga, vad. Stiftung. Tokios įstaigos steigimas yra didžiausias pavojus gimnazijai patekti į atskirų asmenų rankas.

Svarstant iš esmės šį klausimą, tenka pabrėžti, kad V. Vokietijoje dabartiniu metu nėra įmanoma steigti naujas organizacijas ar privačias įstaigas. Faktai rodo, kad pamažu visos lietuviškos organizacijos V. Vokietijoje nyksta, jų narių skaičius mažėja, jų veikimas silpnėja. Todėl nebeįmanoma kas naujo sukurti, kas būtų geresnio už bendruomenę. Jei Vasario 16 gimnaziją galėjo išlaikyti keliolika metų Vokietijos Krašto Lietuvių Bendruomenės išlaikoma, tai ji gali ir toliau egzistuoti šio šeiminingo tvarkoma ir valdoma.

Gimnazijos atskyrimas nuo bendruomenės gresia didelių pavojumi ir pačiai bendruomenei Vokietijoje iškirti.

(KŠ)

vo mintis į būsimąjį Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Pradžioje tautininkų ideologijos žmonės grūpavosi apie Aušrą, pasirodžiusią 1883 m.

Tautinės minties skleidėjas kan. J. Tumas-Vaižgantas važinėjo po Lietuvą ir kvietė dalininkus į naujai kuriamą bendrovę. Per trumpą laiką jam pavyko suorganizuoti nemažą skaičių asmenų, kurie sutiko kasmet mokėti po 100 rublių. Daugiausia buvo iš kunigų luomo. Įvyko dalininkų susirinkimas, kuris sudarė Vilties laikraščiu leisti bendrovę. 1907 m. spalio mėn. 1 d. pasirodė pirmasis Vilties numeris. Viltis ėjo tris kartus per savaitę, kaip dabar išeina laikraštis Dirva.

Apie ką ano meto laikraštis Viltis rašė? Buvo nusistatyta kelti šiuos klausimus: kultūriniai reikalai, kova dėl laisvės, apie amatus, pramonę, visuomeninį gyvenimą, lietuviškos išlaikymo, lietuvių teisių gynimas bažnyčiose, nes anuo metu vyravo lenkų kalba. Vilties laikraštis nepatiko nei dešinėms, nei kairiesiems. Gį visuomenė gyvai pritarė, nes laikraštis buvo įdomus turiniu, gyvas, ramus ir kultūringu tonu.

Visais laikais mūsų tarpe tos vienybės stokoja. Taip pat ir Vilniaus Seime 1905 m. nebuvo vienybės. Jos trūko ir laikraščiuose. Gį ano meto Viltininkams tautos vienybė buvo Alfa ir Omega bendriems lietuvių tautos tikslams siekti. Visos Viltininkų jėgos buvo nukreiptos į Lietuvos ateitį. Viltyje buvo nagrinėjamos visos lietuvių kultūros sritys: gimtoji kalba, tautinis menas, literatūra, mokslas, švietimas ir t.t. Taigi apie Viltį spietėsi visos ano meto buvusios pajėgos. Reikia pabrėžti, kad Viltis buvo krikščioniškos dvasios, bet tautinis momentas aiškiai nusverdavo. 1913 m. iš redakcijos pasitraukė A. Smetona. Atėjo Pranas Dovidaitis, kuris laikraštį pavertė grynai katalikišku ir pasidarė dienraščiu. Viltis ėjo iki 1915 m. rugsėjo mėn.

Įvykus permainingoms Viltyje, 1914 m. imtasi leisti Vairą, kurio redaktoriumi buvo A. Smetona. Kan. J. Tumui-Vaižgantui pasiūlus 1916 m. senieji Viltininkai pasivadino Tautos Pažangos Partija. 1917 m. Lietuvių Seime Petrapijlyje Tautos Pažangos Partiją atstovavo 20 narių. Vėliau Nepriklausomoje Lietuvoje iš Viltininkų per pažangiečius susiformavo tautininkai.

1937 m. Lietuvoje buvo įsteigta Vilties spaustuvė, kuri spausdino visą eilę laikraščių, knygų bei žurnalų. Taip pat turėjo modernišką knygrišyklą. Bol-

ševikams okupavus Lietuvą, visą turtą perėmė naujieji valdovai.

★

1951 m. Amerikoje buvo įsteigta nauja Vilties Draugija, kaip ne pelno institucija, turinti teisę leisti knygas, žurnalus, laikraščius ir turėti radijo valandėles. Vilties Draugija dabar leidžia laikraštį Dirvą. Draugijos nariai kas antri metai renkasi į visuotinus narių suvažiavimus, kurie įvyksta drauge su rengiamais Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos seimais. Šiais metais Vilties Draugijos suvažiavimas įvyks

ALT pirm. A. Rudžio žygiai Washington

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Antanas J. Rudis, balandžio 13 - 15 d.d. lankėsi Washingtone.

Lankymosi tikslas buvo surištas su okupuotos Lietuvos ir lietuvių reikalais. Pirmiausia jis norėjo atitinkamiems Senato ir Atstovų Buto pareigūnams paaiškinti ir nurodyti žalingas pasekas, kurios susidarys, kada bus vykdoma Senato patvirtinta konsulinė sutartis su Sovietų Sąjunga.

Ta proga jis aplankė Senato Mažumos vadovą. Everett Mc Kinley Dirksen ir paprašė paaiškinti tas priežastis, kodėl jis visą laiką stovėdamas prieš sutarties patvirtinimą, staiga pakeitė nuomonę ir balsavo už jos ratifikavimą. Į šį klausimą senatorius paaiškino, kad jis pakeitė savo nuomonę, gavęs iš Baltųjų Rūmų atitinkamus paaiškinimus, kurių dėl savo priesaikinių įsipareigojimų laikyti Valstybinį konfidencialumą negali atskleisti, tačiau jis užtikrino žodžiu, kad ir toliau rūpinsis ir budės dėl Lietuvos reikalų.

Vėliau pirmininkas A. Rudis surengtuose pietuose. plačiau išsikalbėjo su senatorium Wayne L. Morse iš Oregon. Ta proga buvo plačiai išsiaiškinta konsulinės sutarties trūkumai ir netikslumai, ypač kiek liečia Baltijos kraštus, kurių okupacijos JAV nepripažįsta.

Senatorius pažadėjo, jei liks senate, kada praktiškai bus vykdoma kalbama sutartis ir iškilus A. Rudžio nurodytiems trūkumams, tą stebės ir reaguos. Be to, amerikiečiai, ypač lietuvių kilmės, turėtų stebėti sutarties vykdymą ir reaguoti iškilus juridiniams netikslumams.

A. Rudis pasimatė su senatorium K.E. Mundt iš S. Dakotos, kovojusiu prieš sutarties tvirtinimą, kuris pažadėjo išleisti rinkinį Congressional Record visų senatorių motyvų, pasisakiusių prieš sutarties priėmimą. Tas rinkinys knygutės formoje bus gautas Amerikos Lietuvių Taryboje ir bus platintas.

A. Rudis taip pat pasimatė ir turėjo pasikalbėjimus su kongresmanais W.T. Murphy, Chicago, Ill., R.H. Michel, Peoria, Ill., Thomas Railsback, Moline, Ill. Speaker J. McCormack, Mass. Prie daugelio pasikalbėjimų dalyvavo Special Press Representative prie Senato Frank Muto.

birželio 4 d. tuoj po Tautinės Sąjungos seimo, Chicago-Sheraton viešbutyje, 505 North Michigan Ave. Visi nariai kviečiami šiame suvažiavime dalyvauti. Birželio 3 d. ten pat įvyks didžiulis banketas.

Vilties Draugija Amerikoje gyvuoja jau 15 metų. Rūpestis savos spaudos likimu yra rūpestis tautine gyvybe. Jaunosios kartos lietuviškumas čia Amerikoje ir kitur yra ir tautos gyvybės išlaikymas, ko neįmanoma padaryti be savos spaudos. Tad ji visokiais būdais remtina.

Mes galime didžiuotis, kad Dirva, būdama tautinės minties laikraščiu, sugeba surasti kelią, kuris priimtinas ir ne vienminčiams skaitytojams.

Daug laiko A. Rudis praleido vesdamas pasikalbėjimus su atitinkamais pareigūnais dėl pastangų, kad JAV išleistų specialų pašto ženklą suatinkama emblema primenančia Lietuvos reikala.

Taip pat buvo padarytas vizitas State Departamente svarbiems pasimatymams konsularinės sutarties ir kt. reikalų aptarimui.

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.

Cleveland, Ohio

341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M. OR CALL 341-1700

for an interview convenient for you.

1ST CLASS SKILLED MACHINISTS Bridgeport & Horizontal Boring Mill operators, Engine Lathe operators. Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. All Shifts Steady work for qualified men. BRUCK MFG. CO. 8123 Clinton Rd., Cleveland, Ohio (50-52)

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt Import. brandy 5th — \$5.49
2. M. & Moore 5 years old 86 proof Whiskey 5th — \$3.19
3. Cointreau Liqueur & Brandy 5th — \$1.95
4. Chateau De PARAMA New York State Champ. Bot. — \$2.98
5. French Bordeaux Wine 5th — \$0.98

6. May Wine Imported From Germany 5th — \$0.98
7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$4.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Nuo Prienų ligi Biržų

Visi anksčiau iškilę sunkūs klausimai, visi bendrieji literatūros vertinimo kriterijai ir visi lietuviški jį sušvelninimo būtinumai dar ryškiau atsistoja prieš akis, kaip pasižventimu ir kantrybe apsišarvojęs neatsispyriau pagundai dar kartą vėl grįžti prie ... moterų. Gal dėl to, kad lyg tyčia mūsų rašties daržuose jų sukauptos lyvės dabar tankėja. Bet greičiausia turbūt ir dėl tos priežasties, kurią kadaise jau didysis Goethe taikliai suminėjo: "Das Ewig-Weibliche zieht uns hinan". Vadinasi, kad gi tas amžinasis moteriškumas vis mus savęs traukia - visvien ar aukštyn, ar žemyn....

Tai yra Marijos Aukštaitės eilėraščių rinktinė jausmingu pavadinimu - "Rožių vasara". Puslapių skaičiumi tai be abejo pats storiusias praėjusių 1966 metų poezijos leidinys lietuvių kalba ir bene stambiausia vienoje vietoje pasirodžiusių eilėraščių knyga iš viso mūsų literatūroje. 764 puslapių rinkinys, bažnytinė kalba tariant, tikra "Summa", - talpinanti arti pusketvirto šimto atskirais pavadinimais eilėraščių, mano paviršutinišku paskaičiavimu išsiliesianti maždaug per 10,000 eilučių!

Tatai jau ne upokšnis ir ne upė, o visas ežeras, beveik jūra. Jeigu prieleistume, kad Marija rinkinį sudėjo galbūt dar ne visus savo eilėraščius, nepanaudodama, kaip ir daugelis poetų, kita tiek ar dviguba tiek juodraštinį tekstų, galėtume spėti, kad jos per gyvenimą eilėmis buvo parašyta dar mažiausia tiek pat ar ir daugiau nepaskelbtų eilučių.

Kam šis rinkinys skirtas, koks jo tikslas? Paskūstis klausimas nepasakys, kam jis gieda, kaip ir žmogus dažniausia nežino, kodėl jis dainuoja, ar ban, anot A. Baranauko, kodėl jis miške kartais praversta. "Draugas" ir kai kurie kiti apie šį rinkinį rašė, sugestionavo prielaidą, kad viso gyvenimo eilėraščių rinkinį M. Aukštaitė išleisdusi savo 70 metų amžiaus sukačiškai paminėti. Atrodo, greičiausia tai būta tik atsitiktinio sutapimo. Kanados lietuvių rašytoja, kiek esu pastebėjęs, niekad, bent spaudoje, neminėjo savo gimtadienių ar apskritiesnių amžiaus sukaktuvių. Ji tikrai ne iš tokių, kurie mėgsta



Poetė MARIJA AUKŠTAITĖ-NAVIKAVIČIENĖ, gyvenanti Montrealyje, Kanadoje, neseniai atšventė 70 metų amžiaus sukaktį.

skambintis sukaktuvėmis ir savo didelių darbų periodiniais paminėjimais.

Todėl labiau tektų sutikti, ką pati autorė įsakmiai pasako apie "Rožių vasaros" paskirtį. Šį rinkinį ji skiria savo keturiems "Mylimiesiems Sūnams" ir visiems "Mieliesiems Tautiečiams", dar išplėsdama į "Kankinės Lietuvos didžio genocido kello, Jos tragiškai žuvusių didvyriškų Aukų ir Kankinių paminėjimą".

Be abejo, tai visiškai nesavanaudiškos, labai gražios ir kilnios intencijos, išvardintos net didžiosiomis raidėmis, - tiek kilnios, šventos ir bendros, kad ne vienam galinčios sukelti eilėraščiui statančios dar didesnius, specialius reikalavimus.

Poezijai kilnios intencijos nekenkia, tačiau jos, deja, neapsprendžia eilėraščių vertės ar jų lyrinės kokybės. Paprastai, atsargesni autoriai būna šykštūs savo knygy iškilmingomis dedikacijomis.

Marija Aukštaitė yra Lietuvių Rašytojų Draugijos narė nuo pat Draugijos centrinių organų

atsikėlimo Amerikon. Ji yra seniai pasireikšusi ir plačiai žinoma mūsų išeivijos rašytoja šiaurės Amerikos lietuviškoje spaudoje. Su jos eilėraščiais ir apsakomis įvairiuose Amerikos lietuvių leidiniuose man teko pirmą kartą susipažinti dar gyvenant Europoje, keli metai prieš mūsų naujosios pokarinės emigracijos pradžią. Vėliau jos raštų spaudoje mažiau beužtikdavam, bet pasirodė, kad rašytoja savo skaitytojų nesirengė pamiršti, dabar pateikdama jiems patį storią eilėraščių rinkinį, kokio joks kitas vėliausias išeivijos poetas ligšiol, berods, dar nebuvo išleidęs.

Marijos Aukštaitės poezija turi daugelį būdingų bruožų sutais rašytojais, kurie išeivijoje nemetė arba staiga griebėsi plunksnos, neturėję dažniausia jokio ar bent kiek didesnio specialaus pasiruošimo, bet niekaip negalėdami ištylėti, niekaip nerasdami kitos geresnės priemonės išsakyti savo jausmus, vargus, kentėjimus, svajones ir ypač begalinę tolimosios tėvynės nostalgiją. Tokių eilėraščių nuolat per kelis dešimtmečius būdavo išeivijos spaudoje, o protarpiais pasirodydavo ir net dabar pasirodo atskirų rinkinių.

Aukštaitė nuo jų skiriasi savo labiau rafinuota kultūra ir dar tuo, kad ji rašė eilėraščius ne trumpalaikio tipo pagauta, bet nuo pat vaikystės per visą gyvenimą, su nuolatiniu įkvėpimu. Eilėraštinis, daugiau mažiau rimuotas ir rimuotas jausmų bei minčių išsiskyrimo būdas, kaip atrodo, virto jos sielos diena-raščiu, o įgimtas poetinio gyvenimo troškimas beveik esmingiausia jos sielos dalimi.

Šiuos tiesioginius ir spontaniškus širdies virpėjimų diena-raščius įrikuoti į bendrąjį lietuvių literatūros plotmę būtų labai lengva ir gal iš viso negalima, nes gangreit ir per vėlu. Rašytinė lietuvių lyrika, jau nekalbant apie dviejų trijų pastarųjų dešimtmečių mūsų poezijos raidą, ypač formos atžvilgiu yra nuėjusi visai kitais keliais. Marija Aukštaitė daugiau bus anks-tyvesnės išeivijos kūrybinių manierų reiškinys, kuris neturėjo ir neužmezgė tampresnių ryšių su lietuviško kamieno literatūrine raida. Tik tuo požiūriu ji yra būdinga, savaiminga ir vyresniajai kartai galėtų būti įdomi.

Bet giliau pasiknisus praityje vis dėlto būtų galima rasti labai nuostabių atitikmenų.

Marija Aukštaitė (Navikavičienė) yra gimusi prie Garliavos ir jaunystę praleidusi Prienuose, prie Nemuno, taigi, Suvalkijos aukštaitė. O daugiau nei pusšimčių metų anksčiau Biržų apskrityje, šiaurinėje Aukštaitijoje, gimė Julius Anusavičius, kuriam nepavyko stipriau įeiti į lietuvių literatūrą, nors jis buvo vienas iš raštingiausių lietuvių poetų. Šis iš profesijos matininkas, prof. V. Biržiškos liudijimu, paliko apie 20,000 eilučių jo parašytų lietuviškų eilėraščių (ir galbūt dar daugiau dingsių).

Anusavičiaus gyvenimas buvo audringesnis ir gal žymiai sunkesnis, negu daugelio mūsų išeivijos Amerikoje. Jo būta narsaus ir atkaklaus lietuvių patrioto. Už dalyvavimą 1863 m. sukilime caro policijos jis buvo ištremtas į Sibirą sunkiesiems darbams prie Angaros upės. Tik po dešimtmečio iš ten paleistas nusikėlė Kaukazan į Gruziją ir vėl po dešimtmečio gavo leidimą grįžti netiesiai į Lietuvą, bet tik į Rygą, iš kur po kelių metų pagaliau parsirado į tėviškę Daniliūnuose, kur 1907 metais pasimirė. Visais atžvilgiais tai buvo tikras dabartinių raudonųjų caryngiamos Lietuvos "sibirio-kų" protėvis.

Kaip prof. V. Biržiška teigia Aleksandryne, Anusavičius "eilėraščius pradėjo rašyti apie 1850 metus, taigi teturėdamas 18 metų, juos rašė sukilimo metu, ištremime, rašė ir sugrįžęs į Lietuvą". Tad visa jo maištingos nuotaikos kupina sie-la buvo ištroškusi sakytiis poetiškai ir ritmuota kalba, nors tik kelis jo eilėraščius šio šimtmečio savatoje kun. J. Tumas išspausdino "Tėvynės Sarge", o keli kiti žymiai vėliau po mirties archyvinio titulu buvo paskelbti "Mūsų Senovės" žurnale.

Produktingiausio lietuvių poeto gyvenimas ir kūryba, deja,

praėjo už lietuvių literatūros ribų, ir tie keli vėliau paskelb-tieji jo eilėraščiai rodo, kad ano draudžiamoj mūsų spaudos laikotarpio redaktorai gal ir turėjo pagrindo per daug nesižavėti tos patriotinės lyrikos stiprumu. O tačiau mūsų kultūros, mūsų skausmingų tautinių išgyvenimų ir minties istorijai kai kurios Juliaus Anusavičiaus eilės turi savo reikšmę. Ir šian-dien, mūsų tautos likimo skausmams pasikartojant, kai kurie motyvai dargi skamba beveik aktualiai.

Štai lietuvių Sibiro tremtinio eilėraštis, parašytas tarmiškai ir gan šlubokai sukirčiuotas maždaug lygiai prieš šimtmetį, 1868 metais: -

O metai, metai! Dyvais taip bagoti,
Kraujų permirkę ir dūmais aprtkę,
Bet širdys, dūšia trokšt negal perstoti,
Kad antri toki ateitų netrukę,

Kad širdies brolių ugnys neužgestų,
Bet dar didesne malone liepsnotų
Dėl savo sodžių ir dėl savo miestų,
Dėl kaulų brolių, girioj palaidotų...

Lai anų kraujo lašelis kiekvienas
Tūkstantis širdžių drąsoje stiprina,
Kad nebaidytų pilių tvirtos sienos
Balsas armotų ir švilpimas švino.

Ir galiausiai (nors mano senas draugas Alfonsas Koncė daug šviesiau ir optimistiškiau įrodinėja) ar tik nebus pranašiškas Amerikos ir Kanados lietu-

viams kitas Anusavičiaus ketureilis, kuriuo jis kadaise lyg būtų mėginęs toli ateitin nuspėti didžiunos brolių tremtinių ir pabėgėlių dvasinį gniužimą: -

Oi, broliai, broliai, kas gi tai nutiko,
Kad taip mūsų nedaugel beliko?
Atėjo laikas, kad galėtum grįžti,
Maž' mūsų bėgas tėvynę išvysti...

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.



JOHANNES M. SIMMEL.

ŠPIONAŽO PINKLĖSE

(15)

Kai juodas Chrysleris su Amerikos vėliavėle išvažiavo pro George V viešbučio kiemą vartus, du vokiečių sargybiniai atsistojo ramiai, Tomas Lievenas, arba William S. Murphy, mandagiai jiems atsakė į pasveikinimą, pakeldamas skrybėlę.

Tomo mandagumas tuo ir pasibaigė. Jis tuo pradėjo barti Simeoną, kuris klausė tylėdamas. Po keturiasdešimt šešių valandų pertraukos jie vėl surado savo kelią iš kurio buvo priversti išsukti.

-- Kam turite perduoti šitą juodą portfelį? -- paklausė jis Simeono, kaip pyktis praėjo.

-- Majorui Debrai.

-- Kas jis toks?

-- Tai svarbus asmuo Antrajame Biure. Jis turi tuos popierius išgabinti į Afriką ar į Angliją.

-- Ar jis jau Tulousoj?

-- Nežinau, -- atsakė Simeonas. -- Aš nežinau kada jis ten turi atvykti ir kokių būdu. Man įsakta užmegsti ryšį su mūsų "laiskų dėžute", garažistu Gabrieliu Perrier.

Kelionė toliau vyko be nuotykių. Generolo išduotas leidimas puikiai veikė ir vokiečiai su jais buvo mandagūs. Į pabaigą Tomas net naudojosi Wehrmachto benzinu.

Priešais Toulouse Tomas sustabdė automobilį ir pradėjo kai kuriuos pakaitimus. Nuėmęs metrikacijos numerį CD, uždėjo prancūzišką numerį. Taip pat nuėmė amerikonišką vėliavėlę nuo sparno ir stogo. Visa tai gražiai suvyniojęs paslėpė lagamine, jei dar kada nors prireiktų ateičiai.

-- Dabar įsidėmėkit, aš vadinauose ne Murphy, bet Jean Leblanc, -- pasakė jis Simeonui ir Mimi.

Prieš karą Tulousoj gyveno apie 250,000 gyventojų, bet dabar buvo daugiau milijono. Miestas buvo panašus į milžinišką skruzdė-

lyną ir sunku buvo gauti nakvynę kambarį. Daug pabėgėlių miegojo lauke po medžiais, gatvėse ar sodeliuose. Čia buvo pilna automobilių su įvairių miestų numeriais. Net buvo Paryžiaus miesto susisiekimo autobusų, ant kurio dar buvo pažymėta, kad važiuoja Triumfo Arkos kryptimi...

Tuo metu kai pulkininkas Simeonas ieškojo "laiskų dėžutės", Tomas su Mimi bandė surasti kambarį. Jie apėjo visus viešbučius, bet be jokio rezultato. Tulousoj nebuvo nė vienos laisvos lovos.

Išvargę grįžo prie automobilio, kur rado pulkininką belaukiantį. Portfelis tebebuvo jo rankose.

-- Kas atsitiko? Neradot garažą.

-- Radau. Bet Perrier jau miręs. Liko tik jo pusseserė Jeanne Perrier, kuri gyvena Bergeres gatvėje.

-- Sėskim į automobilį ir važiuokim pas ją. Gal ji ką žinos apie majorą Debrą.

Bergeres gatvė buvo senajame miesto kvartale, kuris mažai kuo buvo pasikeitęs nuo XVIII amžiaus. Gatvės siauros ir vingiuotos. Nurodytu adresu rado nedidelį viešbutį ir restoraną "Chez Jeanne".

Prieškambary buvęs briliantiniu plaukus išsitemęs vyrukas pranešė, kad Madame tuojau ateis ir paprašė į salioną.

Saliono vidury kabojų lustra ir buvo pilna minkštų sofų. Kampe stovėjo patefonas, o per visą sieną buvo didelis veidrodis. Kambary buvo užsilikęs parfumu, pudros ir cigarečių kvapas.

-- Viešpatie! -- pasakė Mimi, -- ar nemanot, kad mes esame...

-- Hm! -- šyptelėjo Tomas.

Laiptuose pasirodė graži, kokių 35 metų amžiaus moteris. Jos plaukai buvo trumpai kirpti ir iš viso ko matyti, kad gerai pažinojo gyvenimą.

-- Labą dieną, ponai, Jūs esate tryse? Kaip puiku. Aš vadinaus Jeanne Perrier. Ar galiu jums pristatyti savo drauges. Ir ji suplojo rankomis.

Raudona užuolaida sienoje prasiskleidė ir kambarinė įėjo trys merginos, kurių viena buvo mulatė, Visos trys buvo jaunos ir gražios. Visos trys buvo nuogos. Priėjusios prie veidrodžio jos apsisuko.

-- Štai iš kairės Sonia, Bėbė ir Jeannette...

-- Ponia, -- sušuko pulkininkas, -- yra nesusipratimas...

Priėjęs prie jos pusbalsiu paklausė: "Ką sako skruzdėlė gandrui?"

Jeanne Perrier staiga surimtėjo ir atsakė: "Šok dabar!"

Paskui ji suplojo rankom ir liepė merginoms dingti iš saliono.

-- Atsiprašau, aš maniau... -- pasakė ji juokdamasi ir pasi-

žiūrėjo į Tomą, kuris jai patiko. -- Vadinasi Jūs esate tas asmuo, kuris turi atnešti juodą portfelį. Bet tas asmuo, kuris turi jį pa-

imti, dar nepasirodė.

-- Tai reikės palaukti. Tas užtruks kiek laiko, nes jo pozici-

ja pavojinga, -- atsakė Simeonas.

Ji bus dar pavojingesnė, pagalvojo Tomas, kai atsiradęs norės

gauti portfelį. Tomas buvo pasiryžęs neatiduoti, kad sukludytų kraują praliejimą.

-- Ponia, -- pasakė Tomas, -- jūs žinote, kad miestas pilnas žmonių ir sunku rasti vietas. Ar negalėtumėte mums išnuomoti du kambarius?

-- Čia? -- nustebo Mimi.

-- Brangioji, aš nematau kitos galimybės, -- pasakė jis ramindamas Mimi.

-- Iš principo aš kambarius nuomuoju tik valandoms...

-- Bet gal jūs patriotiškai širdis suminkštės...

Ir Jeanne širdis tikrai suminkštėjo girdint tokius komplimentus.

-- Koks jūs malonus nuomnininkas! Gerai, sutinku.

Praėjo savaitė, bet majoras Debras vis nesirodė. Kaip būtų gerai, jei jis iš viso nepasirodytų, galvojo Tomas. Ir jis visai patogiai įsitaisė "Chez Jeanne", kaip savo namuose.

-- Mano virėjas pabėgo, -- paaiškino Jeanne vieną dieną, kai jie susidraugavo. -- Maisto tiekimas darosi vis sunkesnis. Ar galite įsivaizduoti, kiek aš uždirbčiau, jei restoranas veiktų, dabar mieste tiek pabėgėlių.

-- Jeanne, -- pasakė Tomas, kuris jau antrą dieną ją irgi pradėjo vadinti vardu, -- turiu pasiūlymą: aš virsiu ir supirkinėsiu maistą, o pelną dalinsimės pusiau, Sutinkat?

-- Negi jūs imsitės tokio darbo?

-- Ar tas jums kliudo?

-- Priešingai, aš nekantrauju sužinoti jūsų paslėptą talentą.

Tomas iš savo santaupų nusipirko nedidelį automobilį, kuris sunaudojo mažiau benzino ir greit pasidarė pažįstamu visiems ūkininkams aplink Toulouse. Kaimiečiai jam šypsodavosi ir laikė uždarę burnas. Tomas jiems gerai mokėjo už produktus, o mainais parpindavo retų prekių, kurių kaimiečiai negadavau nusipirkti.

Virtuvėje Tomas darė stebuklus ir restoranas kiekvieną dieną buvo pilnas žmonių. Daugumoje tai buvo pabėgėliai iš įvairių kraštų.

Tomas kasdien keitė menue ir restoranas pasidarė tikrai tarptautinis.

Tarp klientų buvo bankininkas Lindner, kurį Hitleris priverstė pradžioj bėgti iš Vienos, o vėliau ir iš Paryžiaus. Bėgdamas jis pasimetė su žmona ir sutarė susitikti Tulousoj. Kai jis sužinojo, kad Tomas irgi yra buvęs bankininkas, tuoj pasiūlė: "Važiukit su manim į Pietų Ameriką. Aš ten vyksiu, kai tik mano žmona atsisiras. Mes ten padarysime turtą. Jūs būsite mano dalininku." Ir Lindner parodė jam einamąją sąskaitą Rio, kurioje buvo daugiau milijono dolerių.

Tas davė Tomui vilties sukurti ateitį. Bet reikėjo dar sutvarkyti tą reiką su juodu portfelio, o paskui sudiev Europą, ta pase-nusi ir supuvusi Europa. Naujasis pasaulis jo laukė atvirom ran-kom. Pasidaryti vėl bankininku, buvo didžiausia svajonė.

(Bus daugiau)



KŪRYBA IR MOKSLAS



PULGIUI ANDRIUŠIUI 60 METŲ

Pulgio Andriušio kelias į pasirinktą tikslą buvo sunkus, ilgas ir varginantis, tačiau, besiverždamas pirmyn, jis nė valandėlei, atrodė, nepagalvojo apie stabtelėjimą ir pailsėjimą.

Gimęs 1907 m. kovo 18 d. Gaidžių kaime, Tauragnų valsčiuje, pradžios mokyklos suolą Pulgis pradėjo trinti tėvo namuose įsteigtoje kaimo mokyklėlėje. Jo mokytoja Jadvyga Tilvytė buvo artima giminė -- motinos sesuo. O kai Jadvyga išvyko į Kauną, Pulgis tęsdamas didįjį pradžios mokslą, kasdien pėsčias klemšiodavo į gretimą Juknėnų kaimą. Šiame kaime Motiejus Miškinis (tais laikais abiturientas, vėliau švietimo ministerijos aukštesniojo mokslo departamento direktorius) suvokiečių valdžios leidimu buvo įsteigęs pradžios mokyklą, kurioje be Pulgio mokėsi du jaunesni Motiejaus broliai (poetas Antanas Miškinis ir Vincas Miškinis), poetas Teofilus Tilvytis, dabar Adelaidėje gyveną broliai Norkūnai iš Garnių kaimo, ir kiti.

1918 metais tėvas atvežė Pulgį į Utenos Saulės progimnaziją. Tai buvo penkių klasių mokykla. Joje Pulgis ir išbuvo visus penkis metus. Ją baigus atsivėrė trys keliai: į kunigų seminariją, į karo mokyklą ar į mokytojų kursą. Nė vienas kelias Pulgis neviliojo. Jis susirado kitą -- tai Utenos plentas, kuris vedė į Kauną. Atstumą tarp Utenos ir Kauno Pulgis su vienu savo draugu praklemšiojo pėsčias, nešdamas duonos kepalėlių pakuliniam maiše. Kaune lankė Aušrą, bet atstatą gavo Mokytojų Profesinės Sąjungos gimnazijoje. Vėliau studijavo Vytauto Didžiojo Universiteto humanitariniame fakultete, pagrindiniu dalyku pasirinkęs anglų kalbą ir literatūrą. Besimokindamas Aušroje, Pulgis kartu lankė ir Kauno Meno mokyklą.

Pulgio tėvas Juozas Andrieševičius Gaidžių kaime plūšė ant trečdajio valako (apie 7 ha) ir maitino penkis sūnus. Jis Pulgio atmintį paliko kaip muzikantas, medžiotojas, keliautojas, kuris jaunystėje buvo net į Jungtines Amerikos Valstybes nusibastęs, tačiau ten laimės nerado ir grįžo atgal. Atliekamam laikui jis vedžiodavo kaimo vaikus po apylinkes, pasakodamas jiems apie praskrendančius paukščius, apie rėpliojančius valbėlius, šliaužiančius driežus, šokinėjančias varles, ežeruose plaukiojančias žuvelas.

Motina, Pranė Tilvytė, poetė Teofilio Tilvyčio ir kunigo poeto Tilvyčio-Zalvarnio sesuo, buvo labai dievota. Pulgis yra įsitikinęs, kad savo palinkimą į literatūrą jis paveldėjo iš motinos, kurią savo keliu atitinkamai buvo įteigęs jos tėvas, Gaidžiuose žinomas kaip senelis Tilvytis, kaimo švietėjas, muzikas, pažangiausias viso apylinkės žmogus.

Dvidešimt dviejų sodybų Gaidžių kaimas buvo įsikūręs aukščiausioje Tauragnų kaimo kalvoj. Gaidžiais kaimas pramintas dėl to, kad, girdi, to kaimo gaidžius giedant girdėdavęs visas valsčius. Anot Pulgio, Gaidžių kaimo gyventojai buvo visokausių linksmybių prasimanytojai, pramušgalviai įvairiausioms "štukoms".

Abu tėvai, vietos žmonės, pirmieji mokytojai, pirmųjų mokslo dienų draugai, gimtosios kalvos kalvelės, lapuočių gojai gojeliai, Silio ir Grabelio ežerai turėjo įtakos Pulgio ateities kūrybai.

Andrius tik Kaune pradėjo ryškiau formuotis. Pradžioje jis buvo prisiglaudęs šv. Vincento Pauliaus moksleivių bendrabutyje. Jo tėvas tada jau buvo miręs (išsivyras vokiečių "pasoteli", jis gavo plačių uždegimų, paskui prisimetusi šiltinė užspaudė jam akis).

Šv. Vincento moksleivių bendrabutis buvo kriukšč. demokratų institucija. Jos aplinka ir principai kryžijavosi su Pulgio Andriešio mokslo draugo alumiš-

VLADAS RADZEVIČIUS

kio Karvelio pažintom, kurias jam įdiegė Aluntos apylinkėse veikė Steponas Kairys, Kapsukas ir kt. Ir tas Karvelis, pripuęs miglų valstiečių liaudininkų veikėjai Felicijai Bortke-

išlaikomam moksleivių bendrabuty "Žiburėly". Tarp persikrausčiusių buvo ir Pulgis Andriešis. Negalėjo jis nepasekti vyresnio draugo, kuris jam buvo parūpinęs vietą pirmajame bendrabutyje.

"Žiburėlyje" Pulgis praleido didžiausią savo studentavimo die-



Rašytojas Pulgis Andriešius, dabar gyvenąs Australijoje, Adelaidėje, atšventė 60 metų amžiaus sukaktį. Australijos lietuviai ta progą suruošė pagerbimą, o Amerikoje, Bostone, gyveną jo bičiuliai rašytojai Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras, padarė staigmeną, gimtadienio rytą telefonu paskambindami ir gyvu žodžiu pasveikindami. Pulgis išklaušė ne tik jų nuodirdžių sveikinimų, bet taip pat nurijo seilę, girdėdamas, kaip skamba dviejų bičiulių stiklėliai Bostone, pakeliami jo garbei ir sveikatai.

vičienei, išvedė iš šv. Vincento bendrabučio 15 moksleivių ir Bortkevičienės leidimu apgyvendino juos valstiečių liaudininkų

ny dalį. Čia formavosi būsima-sis karikatūristas, žurnalistas, literatūros ir teatro kritikas, feljetonistas, beletristas. Daug

Antanas Gustaitis

UŽKALBĖJIMAS

Pykuoli dievaiti prabočių rūstybės, Pavertęs į žalčius veikėjų dzidas, Palaimink Andriešį, kurs tyruos įstibęs Vanojas erskėčiais už mūsų ydas.

Kurs kloja po kojų Tau skruzdę ir skėrį, Ir juoką, ir kančią klajoklių kartų, Už mūsų tuštybę, didybę ir gėrį Ragauja ir tulžį ir vyną kartu.

Palaimink jo žodį, liepsningą ir smailą, Kad ainiams bylotų iš lapų rudų, Ko naktį uliojus iš ryto taip gaila, Ko taurę nulenkus linksmybė graudu.

Palaimink jo plunksną, kad saulėn iškeltų Mūs darbą ir skardą kišenės pilnos, — Kad ponui muzikas į ausį iškeltų, Kai grįžus tėvynėn broleliai kilnos

Kad laisvėj paskirdus dainelė aidėtų Nuo galo liežuvio lig dvasios pradžios, Primintų grožybę krūtinę žvaigždėtų, Gaivintų troškimą senovės didžios.

Kad tarsi vėjelis, šilajais nuūžęs, Apskristų šalele legenda gyva, Kaip meilė kukavom, lyg raibos gegužės, Ir kandom viens kitą, kaip rudas šuva.

Kaip lūpos padangei mūs raudą kartojo, Maldavo apsaugot nuo priešių kairių, Kaip gėrėm išmėdę gėrybę artojo Ir rodėm per sumą narsumą karių.

Kaip klaupėm ant kelių, apverkę vergiją, Skarotą lūšnelę, rugelių gubas, Kaip krykštėm, vėl naują namelį įgiję, Ir spiaudėm į seno namelio lubas.

Kaip svečią žemelę rūtelėm apsėjom, Kaip liūdę parimus žmonėle jauna, Kaip naktį sugrįžę į langą tukšėjom Ir šaukėm: "Tėvyne, dabar jau gana!"

jaunystės dūmojimo valandų jis čia praleido su Petru Cvirka, Jonu Šimkum, Č. Jonušu, Palaima, Bulaku, Poška-Paškevičium ir kitais.

Tais laikais "Žiburėlyje" smarkiai pūtė kairieji vėjai, kurie buvo pripūtę į jaunas galvas idėjų garbinti ir kelti į literatūrinės aukštumas kaimo berną. Pulgis godžiai klausydavo ir aktyviai dalyvaudavo diskusijose, kurias čia organizuodavo anais laikais madingi jauni literatai, vadinę save trečiafrontininkais. Tačiau be šio, Pulgis turėjo ir kitą "pasaulį". Tai savotiškos Kauno esperantininkų kultūrinės popietės.

Dar Utenoj Pulgis pradėjo domėtis esperantų judėjimu ir buvo sukimšęs į savo galvą visus prieinamus esperanto kalbos vadovėlius. Ši kalba ir atidarė jam duris pas Kauno esperantininkus, kuriems tuo laikui vadovavo Tilmanso žentas ir jo fabrikų direktorius inžinierius Medamas. Jaunam studentui tie esperantininkų susitikimai būdavo savotiška šventė. Čia jis sutikdavo visai kitus žmones, susidurdavo su visai kitokiom idėjom. Pulgis ir dabar su malonumu prisimena patį inžinierių Medamą ir turtingą jo biblioteką, pasikalbėjimus su prelatu, mokslininku, poetu ir kritiku Adomu Jakštu (Aleksandru Dambrausku), kuris tada visa savo nesibaigiančia energija buvo įjungęs į esperantininkų idėjų populiarinimą Lietuvoje. Be to, čia jis sutikdavo profesorę Janickienę, violenčialistą Vasilūną, Zakšą ir kitus.

Pulgis Andriešius nepalinko į dešinę, nepasekė sukaikėjusiais savo bičiuliais (rašytojai Cvirka, Antanas Venclova, žurnalistas Jonas Šimkus). Savo gyvenimą jis pasuko nuosavu lietuvišku keliu, nuo kurio jo nepajėgė atitraukti jokios žemiškos pagundos.

Tėvai prastūmė Pulgį pro penkias gimnazijos klases, o jau nuo tada (nuo 1923 metų) jam pačiam teko aprūpinti savo dūšią ir kūną. Moksleivių bendrabučiai, tiesa, davė jam, kaip ir kitiems nepasiturintiems moksleiviams, prieglaudą, maistą, šiek tiek drabužių ir po kelis litus knygoms pirkti. Visa kita, o ypač kišenpinigius, reikėjo prisimanyti iš kur nors kitur.

Savo palinkimus rašinėti Pulgis, pramogaudamas, naudojo Utenos progimnazijoje ir Aušroj. Aušrojų tarpe buvo labai populiarios (dzinguliukų forma dainuojamos) jo parašytos dainelės apie nusidavimus gimnazijoje ir apie gimnazijos garsenybes. Jas Pulgis paskleisdavo savo leidinukyje "Lepšiliada". Tai pati "Lepšiliada" neleido Pulgiui ir Aušros užbaigti. Aštuntą klasę turėjo baigti kitur.

Prispyrus reikalui Pulgis tuos pačius palinkimus rašinėti įkinkė ir į "litų sumušimą". Šiuo atveju jis buvo sudaręs su Petru Cvirka savotišką sindikatą. Abu pradėjo rankioti iš užsieninių laikraščių įvairenybes, versti jas lietuviškai, žinoma, su savo pagražinimais, padalinimais. Tos įvairenybės ir buvo pirmieji gabalėliai, už kuriuos vienas ar kitas redaktorius išmesdavo kokį litą kitą. Petrui Cvirka pradėjus veltis į plagijavimus, Pulgis vėliau litus sumušinėjo pats sau vienas.

Litų užkalimo rūpesčiuose Pulgiui padėjo ir Adomas Jakštas, kuris tuo laikui leido ir redagavo esperantišką laikraštį "Litova Stelo". Jakšto nurodomas, Pulgis vertė šiam laikraščiui iš lietuviško rašto. Pulgis išverstos ištraukos iš lietuviškų romanų, apysakų tilpo ir Jakšto išleistame esperantišame almanache Litova Almanako.

Pramokęs nupiešti Galvanusko, Smetonos, Voldemaro, Griniaus veidus, Pulgis, redaktoriaus Prunskio užsakomas, paėmė karikatūras. Ir čia litas nukrisdavo.

Tuos litus, visada taip reikalingus, bemedžiiodamas, Pulgis savo laikui buvo įsispraudęs į valstybės teatrą statistu. Už repeticiją gaudavo po du litus, o už statistavimą vaidinime --



V. IGNAS

Žmogus ir paukštis (aliejus)

Chicagoje atidaroma Vytauto Igno paroda

Sekmadienį, gegužės mėn. 7 d., 3 val. p. p. Chicago Savings and Loan Association meno galerijoje, 6245 So. Western Ave. atidaroma dailininko Vytauto Igno darbų paroda, kuri tęsis iki sekančio sekmadienio, gegužės mėn. 14 d. Parodos rengėjai Korp! Gintaras.

Parodoje išstatoma 40 eksponatų aliejumi, mišria technika ir grafika. Visi darbai yra sukurti per paskutinius 5 metus New Yorko ir Chicagoje dar niekad nematyti, kur dailininko paskutinė paroda vyko irgi tik prieš 5 metus prieš pat persikėlimą iš Clevelando į New Yorką. New Yorko dailininkas yra pasiekęs nemažų rezultatų, savo vi-

są laiką skirdamas kūrybai. Jo darbai nuolatiniams eksponuojami Galerie International New York, The Print Club Philadelphia, Olympia Gallery Washington ir Gordon Woodside Gallery Seattle.

Philadelphia Bulletin meno kritikas sako, jog dail. Igno menas kartu naujas ir figūratyvinis, modernus ir dekoratyvus. O Picasso reprezentantas garsusis meno kritikas Maurice Jardot labai aukštai įvertina Igno tapybą.

Dail. Vytautas Ignas yra lietuvis patriotas, prisidėdamas įvairiomis progomis prie Lietuvos laisvės bylos. Jo buvo sukurtas Lapkričio 13 d. žygio į JT-as ženklukas. K.



V. IGNAS

Mergaitės pasaulis (aliejus)

tris. Šiek tiek daugiau, negu statistu jis buvo studentų dramos draugijos "Stedra" statomuose spektakliuose, kurie rėmėsi Kauno universiteto aktualijomis. Tų spektaklių metu Pulgis, išskeltas ant kabančių lentų scenos palubės, atlikdavo savotiškas linksminimo pareigas, pristatydamas žiūrovams artistus, pasikalbėdamas su jais, pateikdamas jiems juokingų dviprasmiškų klausimų ir t.t.

Nei laikraščiams teikiamos verstinės įvairenybės, nei vertimai į esperanto kalbą, nei, pagaliau, Pulgio teatriniai pasireiškimai neteikė jokio pastovo

mo ekonomine ir jokio pasitenkinimo dvasine prasme.

Lietuviškų laikraščių redaktoriai susidomėjo Andriešiu po to, kai jis pradėjo "Naujojo žodžio" bendrovės leidiniuose skelbti savo kelionių aprašymus. O tie aprašymai atsirado irgi savotiškai. 1928 m. Pulgis iš dailininko Jonušo patyrė, kad dailininkas Zelmanavičius pirkė arkli, susikalė vežimą, vadinamą "Bėda" ir ieško kompanijono keliauti po Europą. Netrukus Pulgis jau sėdėjo "Bėdoje". Šlubas Jonavos gatvės vežiko arkliu-

(Nukelta į 6 psl.)



Balandžio 23 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje buvo uždaryta suaktyvinė Vladas Vaitekūnas dailės paroda. Nuotraukoje iš kairės Kazys Baltramaitis ir dail. Vladas Vaitekūnas su žmona prie portretų.

V.A. Račkauskas nuotrauka

PULGIUI ANDRIUŠIUI 60 METŲ

(Atkelta iš 5 psl.)

kas vos nutempė Pulgį ir Zelmanavičių iki Eitkūnų. Čia šlūbis buvo iškeistas į jauną, dar neišvažinętą kumelaitę, kuri pirmą kartą pakinkyta, pačių keliauninkų vos nepritrėkė ir pridare daug blėdžių vietos turgaus bobelėms. Tik su trečiu arkliai abu keliauninkai persirito per Vokietiją, Čekoslovakiją ir atsibaladojo iki Vienos Austrijoje. Per prievartą Vienoj netikėtai virto "didvyriais", kai ten kažkas įtikino tarptautinį socialistinį jaunimo kongresą, kad specialiai pas juos išfašistinės Lietuvos atkelti du "bendraminčiai". Jų "Bėda" su suliesėjusiu arkluku užėmė garbingą vietą pirmuose socialistinių laikraščių puslapiuose.

Išleisdamas Pulgį į šią kelionę, redaktorius Juozas Petrėnas ilgai žvėrė jį, kaip jis turi savo kelionę aprašinėti ir į ką labiausiai kreipti dėmesį. Ar Pulgis tais patarimais pasinaudojo, sunku pasakyti, bet iš jo aprašymų kauniškiai redaktoriai pastebėjo, kad čia pat, Kaune, yra tipelis, galintis originaliai ir nuotaikingai aprašinėti keliones.

Studijuodamas universitete Pulgis uoliai lankydavo Balio Sruogos teatro seminarus. Kai atsirado reikalingas parinkti teatrui naują recenzentą, Balys Sruoga klausytojų tarpe surengė konkursą, pavesdamas jiems recenzuoti valstybės teatro vieną spektaklį... Konkursą laimėjo Pulgis ir netrukus "Lietuvos Aidas" pradėjo rodyti jo rašytos teatro recenzijos.

Visi šie pripuolami uždabavimai dar nepatikrino net sotesnio duonos kšnio. Papildomą liūtą jis turėdavo "sumušti" privačiom pamokom.

Atsitiktiniuose įsispraudimuose į laikraščius praėjo dar ketveri metai. Ir kai 1932 metais Kauno universiteto studentų atstovybė pasiuntė Pulgį į North Wales dalyvauti tarptautinėje savanoriško darbo stovykloje, redaktoriai Gričius, Rimydis ir

Petrėnas prašė jį siuntinėti į laikraščiams savo įspūdžius. Aprašęs įvairiuose Kauno laikraščiuose šią išvyką Pulgis pasijuto profesionalu žurnalistu.

(Bus daugiau)

• Gustavas A. Lekšas, Chicago, yra atsiuntęs Lietuvių Fondui šio turinio laišką: "Priede prisiunčiu čekį sumoje \$100.00 ir prašau įrašyti į Lietuvių Fondo narių sąrašą. Su dideliu susidomėjimu seku spaudoj Jūsų nenuilstamą darbą šiam kilnam reikalui. Taip, kaip Maž. Lietuvos senieji veikėjai žadino savo brolius ir seses-lietuvninkus, kad pabustų iš tautiško miego ir kovotų už motinos kalbą ir Lietuvos laisvę, taip ir Jūs su dideliu pasišventimu kovojate, kad Fondas augtų ir kiltų iki nubrėžtos aukštumos. Linkėdamas Lietuvių Fondo darbuotojams nepavargti, bet pradėti sėkmingą darbą su vis nauja energija užbaigti, sveikinu Jūs Maž. Lietuvos giesmininko Kristupo Lėkšo žodžiais, kurio 25 metų mirties sukaktis sueina kovo 25 d." Kristupo Lėkšo eilėrašcio, dėl jo ilgumo, nededu.

LS adresas: 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. (Sk.)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

SUSIJUNGUSI SU

PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus išnuomotuoti butus Sovietų Sąjungoje, o taip pat sovietų gamybos dovanas: — automobilius, šaldytuvus, televizijos aparatus, skalbimo mašinas, maisto produktus ir t.t.

INFORMACIJŲ IR NEMOKAMŲ KATALOGŲ GALITE GAUTI VYRIAUSIOJE ĮSTAIGOJE ARBA VISUOSE MŪSŲ SKYRIUOSE.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

15 WEST 45TH STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
TEL. CI 5-7905

ANCHOR STEEL & CONVEYOR CO.

OF DEARBORN, MICH.

URGES YOU TO INVESTIGATE THE FINE OPPORTUNITIES THAT EXIST IN THE RAPIDLY EXPANDING MATERIAL HANDLING INDUSTRY. ANCHOR HAS BEEN A LEADER IN THE CUSTOM ENGINEERED CONVEYOR FIELD SINCE 1925 AND IS STILL GROWING. WE OFFER YOU A CHANCE TO GROW WITH US, IF YOU CAN MEET THE FOLLOWING MINIMUM REQUIREMENTS:

ESTIMATORS—MECHANICAL ENGINEERING BACKGROUND
DESIGNERS—MECHANICAL OR ELECTRICAL ENGINEER
DRAFTSMEN—MECHANICAL ENGINEERING BACKGROUND
DETAILERS—MECHANICAL DRAWING EDUCATION

CALL OR WRITE
MR. ADE CZARNECKI VICE PRES. ENGINEERING
MR. GEORGE GARRISH—CHIEF ESTIMATOR

313 — 846-6000
6906 KINGSLEY AVE.
DEARBORN, MICH. 48126
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(43-52)

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA



MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

J. Miklovas apie Batuno veiklą

Lietuvos, Latvijos, Estijos klausimo iškėlimas Jungtinėse Tautose reikalauja protingos koordinacijos tarp BATUNO ir Baltų veiksmų išeivijoje. Lietuvių atveju koordinacija per lietuvių sekciją Batune su Altu, Vliku, PL Bendruomenė, LB Amerikoje, Rez. Remti k-tu ir, saivame suprantama, su Lietuvos diplomatinėmis atstovybėmis pasaulyje. Reikalinga glaudesnė veiklos koordinacija Baltų tautų emigracijoje ir tarp Baltijos tautų krašte ir tarp pačių tautinių grupių Batune.

Pagrindinės galybės, kurios lems Baltijos tautų laisvę yra Sovietų Sąjunga JAV-ės ir mūsų tautos krašte. Politinė Baltų išeivija — taitarytum Baltų užsienio reikalų ministerijos.

JAV-ės neginčijamai yra iš nedaugelio likusių draugų geriausias draugas. Jungtinės Tautos yra tik viena iš priemonių ar tribūnų mūsų bylai kelti pasaulio viešumon, bet Jungtinės Tautos mūsų tautų neišvaduos.

Nepriklausomos Lietuvos problemas — Vilniaus ir Klaipėdos klausimai, savu laiku nesusilaikę iš Estijos ir Latvijos supratimo, ir šiandien neleidžia Lietuvos bylai izoliuotis nuo pasaulio. Taikos sutartis ar Vokietijos apjungimas negalės aplenkėti Lietuvos dėl Karaliaučiaus ir Klaipėdos sričių. Lenkijai Lietuva ir šiandien dar svarbi. Teigiama kraštui pasitarinaus aukšto tarptautinio Vatikano prestižo aki-vaizdoje Maskvos bent dalinis atsisakymas nuo brutalių priemonių katalikų bažnyčios Sovietų Sąjungoje atžvilgiu. Katalikiškas kraštas Lietuva yra tų pasikeitimų sferoje. Šiais ir artimiausiais metais turėsime didesnių pasikeitimų ir tam Baltai turi pasiruošti. Pagrindinės priemonės, stimuliuojančios bent Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, nėra vien tik Jungtinės Tautos, todėl ir lietuvių politinė emigracija ir bendruomenė negali visas jėgas atiduoti Jungtinių Tautų akcijai. Lietuviai labai sveikintų latvių ir estų tolimesnę iniciatyvą Jungtinių Tautų akcijoje, kurią gan įspūdingai pradėjom su Lapkričio 13.

Gera koordinacija tarp Baltų tautinių grupių Batune yra viena iš pagrindinių sąlygų Batuno globalinei veiklai. Batuno vienu metų veiklos išdavoje išryškėjo du skirtingi požūriai į Batuno struktūrą ir veiklą. 1) Batunas viršnacionalinis, centralizuotas organas su Batuno nariais, bendrais Batuno (baltiečių) skyriais vietovėse ir kraštuose. Nacionalinės grupės — tik daugumoje pinigams ir žmoneis telkti. 2) Kitas požūris: Batunas federalinė Baltų tautų organizacija, koordinuoti bet ne monopolizuoti tautinių grupių akcijos. Pir-

mojo požiūrio organizacinė struktūra kelia pavojų susikurti biurokratinį aparatą. Jaupirmaisiais, tegu ir organizaciniais, metais veikta senu stiliumi: turėjome 15 ilgų posėdžių, at-eities "istorijai" surašyta 15 protokolų, buvo rašinėjami ir siuntinėjami laiškai ir kitokia informacinė medžiaga, na ir daugiau: buvo paskelbtas konkursas dėl Batuno ženklo... Nei Batuno metiniame susirinkime, nei posėdžiuose nepra-tikuoju duoti tautinių grupių veiklos, surištos su Jungtinėmis Tauto-mis, ataskaitos. Todėl nors trumpai nubrėšiu, ką lietuvių nacionalinė grupė Batune įvykdė me-tų laikotarpyje.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasau-lio Lietuvių Jaunimo Kon-greso pavesta Lietuvių Jaunimo Antikolonialinė Lyga praeitų metų lie-pos 8 d. Jaunimo petici-jos iškėlimo Jungtinėms Tautoms proga suruošė demonstraciją prie Jung-tinių Tautų būstinės. Dar-bo savaitės dieną, penk-tadienį, demonstraci-joje dalyvavo apie 300 žmonių, jų tarpe jauni-mo atstovai iš 17 pasau-lio kraštų, atvykusių į Jaunimo Kongresą Chi-cagoje. Tą ir kitą dien-ą suorganizuotas lan-kymas JT misijai iš kur atvyko jaunimo, prašan-t savas Misijas pabūti tar-pininku perduodant peti-ciją ir kitus dokumentus aiškinančius sovietinį kolonializmą Jungti-nėms Tautoms. Taip "australai" vizitavo Aus-tralijos misiją, "italai" Italijos misiją ir t.t. Ita-lijos, Australijos, Kana-dos, Kolumbijos ir JAV misijos sutiko perduoti peticiją JT-oms, kas bu-vo didelis pasaulio jaunimo atsieikimas. Pe-ticijos parašai iš likusių kraštų buvo pasiųsti U Tantui ir pagal gautą iš sekretoriato pranešimą -- peticija perduota Jung-tinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijai. Peti-cijai duota atitinkama procedūrinė eiga -- su šimtatūkstantinėje pa-rašų peticijoje ir lydi-muosiuose raštuose ke-liamais reikalavimais supažindinti visi Žmo-gaus Teisių Komisijos nariai, jų tarpe ir pats kaltininkas Sovietų Są-junga.

Žmogaus Teisių dekla-racijos pasirašymo ju-biliejais proga, ateinan-tys 1968-ji metai yra skelbiami Žmogaus tei-sių metais. Jaunimo Ly-ga pasiūlė sekančiais me-tais Batunui koncentruo-tis į Žmogaus Teisių gy-nimą pavergtuose kraš-tuose ir kartu ypač Pa-baltijy. Dar sykį noriu pabrėžti, kad efektyviau-sia ginti žmogaus teises mūsų pavergtuose kraš-tuose atskiromis nacio-nalinėmis grupėmis. Apie estų tautos teisių paneigimą, apie paneigi-mą esto žmonių teisių Estijoje turi kalbėti es-tai, ne tiek latviai, lie-tuviai ar ketvirta "vals-tybė" Batunas -- politi-nis junginys. Neskovą už žmogaus teises yra nepo-litinis, bet moralinis da-

lykas. Padarę tolimesnę pažangą Žmogaus teisių fronte, kaip labiausiai jautrioje ir lengviau prieinamoje JT-se (neišskiriant ir gen. sekretorių U Thantą) srityje, 1969 metai gali tapti sėkmingesni einant į 24 dekoloni-zacijos komitetą. Tik nuo memorandumų rašymo, kad prieš 25 m. ar ir visą 50 metų Estija, Latvija, Lietuva buvo nepriklausomos valstybės, reikia pereiti prie faktinės medžiagos, dokumen-tų, peticijų pateikimo apie ten vykstantį tauti-nį genocidą pačiu okupu-to krašto žmonių lū-pomis ir ranka surašy-tų. Tik tokiais dokumen-tais, ne istorijomis, Žy-gis į Jungtines Tautas pa-sieks tai, kad Maskva bus priversta teisintis ir trauktis.

Keletą kritinių pasta-bų dėl Batuno pretenzijų išplėsti veiklą po visą pa-saulį steigiant bendrus Batuno skyrius, dubliuo-jant ar gausinant jau esa-mas organizacijas, ar net aplenkiant tautines grupes pačiame Batune. Pirmiausia kliūtis, kad anglų kalba nebus bendrinė kalba susirašinė-jant su baltų kolonijomis. Pasaulio lietuvių jauni-mo stovykla "Dainavoje" parodė, kad pasaulio jau-nimui būtina lietuvių kalba (ką bekalbėti apie vyresniąją kartą). Loty-nai nesupras angliškai, australai prancūziškai. Tas galioja estams ir lat-viams. Be to, kolonijose kur yra lietuvių, gali ne-būti estų ir panašiai, kam tada angliški rašiniai? Eilė mums svarbių kolo-nijų yra negausios ir dub-likavimas laisvinimo or-ganizacijų nėra raciona-lus. Neadministruojant, bet koordinuojant, kur reikia -- suvedant bal-tus, Žygiui į JT galima susilaukti globalinės bal-tų paramos. O tas suda-rytų judėjimo išpūdį, su kuriuo jau skaitosi tarpt. organizacijos ir vyriau-sybės. Toki judėjimo iš-pūdį JT misijoms suda-rė lietuvių jaunimo peti-cija. Laisvieji estai, lat-viai ir lietuviai vieno tiks-lo vedami ir moderniai susibūrę gali išvystyti judėjimą, kuris laimėtų pasaulio žmonių dėmesį.

7 SKIRTUMAI

1. Prie automobilio šono žolė aukštesnė; 2. Jaučio šlaunis skirtinga; 3. Jaučio uodegos užbaigimas skirtingas; 4. Krūmo apačia už tvoros platesnė; 5. Jaučio apatinė lūpa labiau atsikišusi; 6. Žmogaus nugaros linija tiesesnė; 7. Viena rankovė yra trumpa.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
BULLARD OPERATORS
ENGINE LATHE OPERATORS
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. 55 hour work week. Year round. Liberal benefits.
DEPENDABLE TOOL & MFG.
5416 DETROIT AVE.
CLEVELAND, OHIO
(51-60)

WANTED 1ST CLASS SKILLED
CARBIDE AND H. S. S.
SURFACE GRINDERS
MILL HANDS
Exper. On Farm Tools
Day Shift. Top wages. All fringe ben-efits. 58 hr. week.
313 — BR 3-2297
(51-53)



Skulptoriaus Dagio kūrinys re-produkcijų albumas — knyga pa-sirodys 1967 m. gegužės mėn. Kanados šimtmečio proga.

Albumas 144 psl. su 135 re-produkcijomis, kaina 6 dol.

Albumo reikalais prašoma telrauti šiuo adresu: Dagys, 78 Chelsea Ave., Toronto 9, Ont., Canada.



• A. L. Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus svarbus susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 7 d., Dirvos patalpose. Pradžia 11:30 val.

Bus renkami atstovai į A. L. Tautinės Sąjungos 10-tą seimą, įvykstantį birželio 3 ir 4 d., Chicagoje, ir aptariamai kiti reikalai.

KUR GAUTI PAKVIETIMUS

Pakvietimai į kun. Kęstučio Žemaičio Priėmimo Pietus sekmadieniais gaunami šv. Jurgio bažnyčioje po 9, 10:30 ir 12 val. pamaldų. Darbo dienomis paprapijos raštinėje arba pas Pietų Rengimo Komiteto narius.

Pietūs įvyksta gegužės 21 d., 4 val. šv. Jurgio paprapijos salėje. Paskutinė data pakvietimams išgyti gegužės 14. (Sk.)

• Kun. K. Žemaičio priėmimo komitetą sudaro: pirm. A. Garka, A. Skarnulis, Pr. Stempuzis, B. Bernotas, S. Knistautienė, A. Pilienė, B. Kazėnienė, A. Neimanienė, P. Tamulionis, P. Alšėnas ir F. Eidimtas.

CLEVELANDO LIETUVIŲ ŽINIAI

L.B. Clevelando Apylinkių Rinkimų komisija išsiuntinėjo vokus su balsavimo kortelėmis visiems Clev. L.B. I ir II apylinkės pavieniams nariams ir šeimoms, kuriuos rado LB narių sąrašuose. Viso susidarė apie 1500 narių.

Tie, kurie grąžino pabalsuotus kandidatų sąrašus, dėdami į rink. komisijos gatavai paruoštą voką su pašto ženkleliu ir neužrašė savo vardo, pavardės ir adreso, prašomi atvykti balsuoti asmeniškai gegužės 6 d. nuo 9 v. r. iki 4 v. p.p. Naujos liet. parapijos salėje arba šv. Jurgio liet. parapijos salėje.

Pagal instrukcijas, nustatytas ne mūsų, o LB centro valdybos, balsai atsiųsti vokuose be vardų, pavardžių ir adresų negalioja! Dėl grąžinimo slaptai pabalsuotos kortelės — jų įdėjim dar mažesnius užklijuojamus vokelius, be jokių užrašų. Pagal instrukcijas, šitie vokeliai tik rinkimų patalpoje, pasibaigus rinkimams, bus išimti iš įsų grąžintų vokų, bus dėžėje sumaišyti, po to atidaryti ir juose rasti balsai skaičiuojami.

Kai kurie rinkimų komisijos išsiųsti laiškai grįžo atgal su pašto užrašais: "moved", "addressee unknown" ir t.t. Tai gi, negavusieji rink. komisijos siųstų laiškų, prašomi neužsigauti ir atvykti balsuoti į nurodytas patalpas, nurodytu laiku.

Jeigu rink. komisija neturė jo pakankamai žinių ir nenusiuntė balsavimo kortelių kai ku-



Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus valdyba A. Kalvaitis, T. Neimanaitė ir V. Gatautis. Nuotraukoj trunksta T. Idzelytės.

STUDENTŲ SUEIGA

• Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus valdyba iš T. Idzelytės, T. Neimanaitės, V. Gataučio ir A. Kalvaičio per šiuos mokslo metus yra suruošusi keturis studentų sąjungos susirinkimus, kurių metu buvo nagrinėjami jaunimui aktualūs klausimai.

Vieno susirinkimo metu dail. L. Urbonas kalbėjo apie meną; kito susirinkimo metu prof. kun. Beg-

giani kalbėjo apie moralę, gi Velykų metu buvo suruošti smagūs šokiai. Ateityje numatyta pakviesti ekspertą pakalbėti apie skrajojantįs lėkštes — flying saucers.



J. Dunduras demonstruoja savo kelinio filmus Clevelando studentams.

riems iš sulaukusių 18 metų, prašom taip pat neužsigauti ir atvykti balsuoti į rinkimų patalpas nurodytu laiku.

LB Clevelando Apylinkių Rinkimų Komisija

* JONAS MASAITIS, tragiškai žuvęs clevelandietis, laidojamas penktadienį, gegužės 5 d. iš Jakubs & Son laidojimo namų 6621 Edna Ave., Visų Šventųjų kapinėse.

Pamaldos šv. Jurgio paprapijos bažnyčioje 9:30 val. ryto.

RHODES PRALAIMĖJO — LOCHER LAIMĖJO

Specialiuose rinkimuose, įvykusiųose gegužės 2 d. gubernatoriaus Rhodes pasiūlymas pasisakyti už Ohio Paskolos Lakštų Komisiją (Ohio Bond Commission) negavo balsuotojų pritarimo.

Clevelando mieste labai svarbus buvo gyventojų pasisakymas miesto mokesčių reikalu. Mokesčiai jau išrenkami nuo sausio 1 d., bet buvo iškovota, kad tuo reikalu pasisakytų patys gyventojai. Miesto valdžia su burmistru Locher priesakyje, pasirodo, įtikino gyventojus, kad mokesčiai reikalingi mieste tvarkai, saugumui ir švarai išlaikyti tinkamoje aukštumoje.

Negalutiniais duomenimis už mokesčiopalaikymą pasisakė 84.005, prieš — 35.646 balsai.

PAMINKLAS KANKINIAMS

Artinasi baisūs ir liūdningi birželis, kada dalis mūsų tautos nežmoniškai žiaurumu buvo išpiesta iš savo tėvynės, iš savo gimtojo krašto žiauriųjų komunistų. Reta lietuvių šeima, kuri nebūtų paliesta šio baisaus įvykio. Tūkstančiai jų iškentėję žiaurias gyvenimo sąlygas sovietų Rusi-

jos žemėje mirė kankinio mirtimi.

Jau prabėgo 26 metai, bet dar ir šiandieną nežinome savo brolio, sesės, tėvo, motinos, buvusio draugo ar pažįstamo likimo. Daugelio šių kankinių likimas žinomas — yra pasėkusi artimuosius laisvame pasaulyje ir ta žinia yra skaudžiai liūdina — jie priglauti šaltos Rusijos Sibiro žemės. Negali tu ant sunykusio Jo kapo nei gėlės padėti, nei aplankyti, nei paprasto kryželio ar paminklo pastatyti. O kaip nuoširdžiai ir rūpestingai tas buvo gyveninama nepriklausomoje ir laisvoje tėvynėje... Ar nebūtų kilnu ir širdžiai ramiau, kad šiuos savo artimus kankinius įamžintume LIETUVIŲ FONDĖ, šio paminklo savo artimajam kankiniui, kritusiam miško broliui, nukankintiems kalėjimuose, sušaudytiems — niekas nesusaukš ir jis liks amžinas.

Lietuvių Fondo vadovybė yra įsteigusi mirusiųjų LF narių knygą. Šiems kankiniams atžymėti mirusiųjų knygoje galėtų būti numatytas atskiras skyrius su jų likimo tragedijos trumpu aprašymu, bylojančiu mums ir mūsų būsimai kartai nepamainomu dokumentu.

Šias mintis patiekdamas neturiu tendencijos propaguoti Lietuvių Fondo įnašus, bet jaučiu gilią prasmę ir amžiną pagarbą mūsų broliams ir sesėms, kurie tiek daug iškentėję už mus visus, mirė kankinio mirtimi ir vien tik už tai, kad mylėjo savo tėvynę Lietuvą. Brangus lietuvi, nepamiršk ir neapleisk savo artimo — kankinio, įamžink jį, kad tas įamžinimas primintų mums ir ateinančioms kartoms mūsų tautos kančias ir kovą dėl tėvynės Lietuvos laisvės. Padarykime tai mūsų dingusiosios 50 metų Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės išvakarėse ir tuo labiau pačios šventės metuose.

Įnešti į LF pinigai mirusio vardu — padaro jį gyvą LF nariu, o jo įnašas nuošimčiai teiks pagalbą mūsų būsimai kartai ir pagalbą kovai dėl Lietuvos laisvės. Pacituosiu V Y T A U T O K U T K A U S žodžius talpintus š. m. DIRVOJE 45 nr.: "Kiekvienas lietuvis, tapęs LF nariu, tampa gyva tautos ląstele, sakyčiau amžiams, nes ir po jo mirties jo auka neš nuošimčius, kurių pagalba kartų kartoms bus leidžiami lietuvių kalbos vadovėliai, spausdinami lietuviški mokslo veikalai, skiriamos įvairios premijos ir stipendijos, rengiami jaunimo kongresai, remiami lietuviai rašytojai, mokslininkai, muzikai ir kt. Vienu žodžiu bus ugdomas sąmoningas lietuvis, kuris anksčiau ar vėliau iškovo Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę".

Tai išvados LF narių įnašų, kurios ateičiai gyvūniniams reikalingos ir jos turi tapti realybe.

Brangus tautietie, grąžink savo mirusį artimąjį į gyvųjų eiles įrašydamas jį nariu į Lietuvių Fondą.

Lietuvių Fondo vadovybė siūlau sudaryti sąlygas, kad mirusiųjų LF narių KNYGA, kuri taip gražiai vedama, lankytų lietuvių kolonijas. Vietos LF komitetai galėtų užsakyti pamaldas už mirusius narius — knygą bažnyčion iškilmingai įnešama ir laike pamaldų laikoma numatytoje vietoje. Po pamaldų visuomenė galėtų šią knygą pamatyti ir gal nevienas atras savo buvusį draugą, pažįstamą, giminę...

F. Eidimtas

• The Concertgebouw Orkestras iš Amsterdamo viešė Clevelande. Jo koncertas įvyks gegužės 7 d., 3 val. p. p. Music Hall.

112 narių orkestras, diriguojant Bernard Haitink, demonstruos savo iškilų meninį lygį grojant Egmontu Uvertiūrą (Beethoven), Partita orkestrui (Hans Henkemaus) ir Simfoniją Nr. 7 (Bruckner).

Bilietai nuo 3 iki 6 dol. gaunami 419 Euclid Ave., Burrows krautuvėje ir opeiros kasoje 2816 Euclid Ave.

HELP WANTED MALE

MACHINE OPERATORS
CENTERLESS GRINDERS
AUTOMATIC SCREW
SET UP OR OPERATE
O. E. M. BEARING CO.
18807 MILES
CLEVELAND, OHIO
215 — 475-4848 (52-53)

TEN PRODUCTION LINE OPERATORS
MOUNTAINSIDE AREA
8 A.M. — 4:30 P.M.
EXCELLENT STARTING RATE
REGULAR INCREASES
FULLY PAID BENEFITS
SUPERIOR WORKING CONDITIONS
call personnel dept.
201 — 233-7800, ext. 744
Mountainside, N. J.
An Equal Opportunity Employer

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS DIE REPAIRMEN

1st & 2nd Shift
Experienced on medium and small progressive dies. Steady work, generous fringe benefits including profit sharing.

UNITED METAL PRODUCTS CORP.
8101 LYNDON
DETROIT 38, MICH. (52-54)

PROTOTYPE SHEET METAL
Day shift, uninterrupted 58-hour week, past 18 mos.

PROTOTYPE
LAYOUT HAMMER FORM
BENCH HANDS
TOOL AND DIE MAKERS
PRESS SETUP
AND TRYOUT MEN
APPRENTICES
Fully paid Blue Cross, Blue Shield, life, health and accident insurance, Company parking lot, centrally located, just off Chrysler and Lodge X-ways.

VINEWOOD METALCRAFT
2700 FRANKLIN, DETROIT, MICH. (52-57)

1ST CLASS
TOOL ROOM MACHINISTS
&
THREAD GRINDERS
1st & 2nd Shift
Steady work, fringe benefits. 55 hour work week.
The 20th Century Machine Co.
6070 E. 18 Mile Rd.
Utica, Mich.
313 — JE 9-0660 (51-57)

Mieli Lietuviai!

Visi dalyvaukime Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimuose.

Balsavimo teisę turi visi lietuviai sulaukę 18 m. Kandidatų sąrašė statomas kryžiuokas prieš kandidato pavardę, už kurį balsuojate, balsuoti galima nedaugiau kaip 10 kandidatų. Už mažiau galima.

Balsavimas abejose lietuvių parapijų salėse įvyks š. m. gegužės 6 d. nuo 9 val. iki 4 val. ir gegužės 7 d. nuo 9:30 val. iki 4 val.

Informacijos reikalais prašom kreiptis į komisijos narius: Antaną Jonaitį telef. 531-4608, Leokadiją Baliehę — 481-8262, Ramunę Širvaitę — KE 1-4080, Juozą Kaklauską — 531-1058, Igną Stankevičių — 881-5425.

L. B. CLEVELANDO APYLINKIŲ RINKIMŲ KOMISIJA

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1900
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujanų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Lietuvos diplomatijos šefas praneša, kad mirus įgal. ministeriui Dr. F. Meierui, Brazilijos lietuviams konsularinius patarnavimus (pasų, liudijimų reikalais) laikinai atliks Lietuvos pasiuntinys Urugvajuje. Jos adresas: Legacion de Lituania, C. Ciudad de Paris 5836, Montevideo, Uruguay.

• Dar gautos trys novelės. Dirvos novelės konkursui, kuriam prisiūti novelės paskutinis terminas buvo balandžio 30 d., su tos dienos pašto antspaudo data dar gautos trys novelės: Juodas Narcizas, Ugly Lituania ir Katilas. Viso šių metų konkursui gauta 18 novelių.

• Pabaltiečių studentų kongresas įvyks Vasario 16 Gimnazijos patalpose š. m. liepos mėn. 28 — rugpjūčio mėn. 1 d.d.
Visa pabaltietiška studentija maloniai kviečiama dalyvauti.

Sio kongreso rengėja: Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjunga. Bendroji tema: Pabaltijo kraštai šiandien.

Kongreso klausimais prašau kreiptis į VLSS pirmininką: Ričardą Baliulį, 2 Harburg 13, Bogenstrasse 19. Tel. 446806.

Galintieji ir norintieji kongresą paremti finansiskai, maloniai prašomi perlaidas persiūsti: Pabaltiečių Kongresui R. Baliulis, Vereinsbank in Hamburg, Zweigstelle Grindel, Konto — Nr. 26/06358.

NAUJIAUSIA LIETUVIŲ KALBOS MOKYMO PRIEMONĖ

Pedagoginis Lituanistikos Institutas jau išleido lietuvių kalbos fonetinę plokštelę, vardu "Lietuvių kalbos garsai ir priegaidės" (Sounds and Intonation in

Lithuanian). Tekstą paruošė lietuvių kalbos lektorius Domas Velička, įkalbėjo PL Instituto stud. Romas Sakadolskis. Garsų ir priegaidžių tarimą prižiūrėjo lietuvių kalbos lektorius prof. dr. Petras Jonikas.

Plokštelės turinys: balsių tarimas, dvibalsių tarimas, ilgųjų balsių tarimas, priebalsių kietumas ir minkštumas, supanašėjusių priebalsių tarimas, susiliejusių į vieną garsą priebalsių tarimas, dvibalsių priegaidė, mišriųjų dvigarsių priegaidė, ilgųjų balsių priegaidė, trumpųjų balsių priegaidė, priegaidžių rūšys.

Plokštelė ilgo grojimo (33 1/3), 10 colių. Gamino John B. Ralis Custom Recording, Chicago, Illinois. Išleista Lietuvių Fondo lėšomis. Kaina \$5.00 (su pasiuntimu).

Dėl mažo kiekio plokštelė knygynuose nebus pardavinėjama. Norintieji ją įsigyti prašomi kreiptis Instituto adresu: PL Instituto, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

Kas norėtų, galėtų įsigyti ir to paties turinio magnetofoninę juostą, tik užsakant reikėtų nurodyti, kelių takų — dviejų (2 track), keturių (4 track, — juosta gamintina. Kaina \$8.00 (su pasiuntimu).

Kurie jau anksčiau yra pareiškę norą vieną kurią turimų priemonių įsigyti, dabar prašomi tiksliai pranešti, kuri priemonė kam siųsti. Atsiskaityti galima ir siuntinį gavus.

Šios garsinės priemonės, pirmoji eilė skiriamos neakivaizdiniam mokymui, turėtų būti naudingos kiekvienam, kuris rūpinasi lietuviškojo žodžio taisyklėmis, o ypač viešojo žodžio sakytojų: kalbėtojų, vaidintojų, deklamatorių, radiofono pranešėjų. PLI

• Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga stengiasi palaikyti kuo tampa ryšius ne tik su laisvųjų kraštų KD partijomis, bet ir su egzilio bendraminčių sambūriais. Tie santykiai bazuojasi ne tik krikščioniškosios demokratijos kėlimui, bet stengiamasi juos panaudoti paverstosios Lietuvos laisvinimui ir lietuviškai propagandai.

Čekoslovakų krikščionių demokratų sąjūdis laisvuose vakaruose leidžia anglų kalba savo biuletinį "The Ambassador". Jis kuklus, tačiau pasiekia plačius angliškai kalbančius sluoksnius įvairiuose kraštuose. Balandžio mėnesio numerį šis biuletinis išidėjo LKDS CK vicepir. Pr. Razgaičio pastangomis ilgą ir prasmingą informaciją pavergtosios Lietuvos klausimais. (KDI)

• Tautos Fondo atstovėbės Kanadoje pirmininko S. Banelio pakviestas, Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, ką tik grįžęs iš Europos, lankėsi Kanadoje, kur matėsi su eile Vliko talkininkų ir padarė priešus pranešimus balandžio 29 d. Hamiltone ir balandžio 30 d. Toronte.

Gegužės 1-5 d. pirmininkas lankėsi Chicagoje dalyvaudamas Vliko sambūrių atstovų susirinkime. ALT valdybos posėdyje ir kituose pasimatymuose.

CHICAGO

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 7 d., 3 val. po pietų Balio Pakšto svetainėje Korp! Neo-Lithuania Chicagoje rengia Motinos dienos minėjimą. Tai proga pritaikinti paskaitą skaitys fil. Sofija Adomaitienė ir jaunieji kolegos išpildys trumpą meninę pro-

gramą. Po programos kavutė. Visi korporantai su savo šeimomis ir svečiais maloniai prašomi šiame minėjime dalyvauti.

• Balso Chicago apskrities valdybos posėdyje, kuris įvyko balandžio 28 d. Jaunimo Centre, naujai išrinktoji valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: A. Gintneris — pirmininkas, F. Sereičikas ir A. Stankus — vicepirmininkai, V. Baleišytė — sekretorius, K. Čepaitis — išdėstas, K. Repšys — parengimų vadovas, V. Diminskis — valdymo reikalams, A. Ramonis — koordinaciniam reikalams ir Ign. Daukus — archyvo tvarkytojas.

• Žurn. V. Kasniūnas, Balso direktorius, pakvietė šiemet būti Balso Chicago apskrities spaudos komisijos pirmininku, kuris sutikimą jau davė. Jisai sudarys komisiją iš spaudos bendradarbių, kurie rašinėti ir garsinti šalpos darbų veiklą. Jisai pasiūdė tvarkyti ir radijo kalbėtojus tuo reikalu.

BRAIŽYTOJŲ KURSAI PRADEDAI

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyrius praneša, kad braižytojams paruošti kursai pradeda darbą. Visi pareiškūsieji norą šiuos kursus lankyti, kviečiami susirinkti į pirmą informacinį susirinkimą, pamoką š. m. gegužės 10 d. Jaunimo Centre, 8 val. vak.

Dar yra laisvų vietų, todėl kursantų registracija tęsiama. Registruotis ir informuotis galima tel.: LU 2-5939 arba 325-1691.

Kursus vesti pakviestas dipl. inž. A. Didžiulis. (Sk.)

EAST CHICAGO

• ALT S-gos East Chicago skyriaus narių susirinkimas įvyks š. m. gegužės 6 d. (šeštadienį), 7 val. vak. parapijos mažojoje salėje. Be kitų darbotvarkės punktų, bus valdybos pranešimas ir skyriaus atstovų išrinkimas į įvykstantį Sąjungos seimą. Visus narius valdyba kviečia dalyvauti.

DETROIT

* ALT S-GOS DETROIT SKYRIAUS narių susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 7 dieną, sekmadienį, 4 val. popietę ponios M. Sims rezidencijoje, 2207 Oakman Blvd. Susirinkime bus pagražinti klausimai, susiję su S-gos šaukiamu seimu. Bus padarytas pranešimas apie organizuojamą mokytojų pagerbtį akademią ir aptarti kai kurie organizaciniai klausimai.

Nesvetimi reikalai skyriui bus ateinantieji jubiliejiniai nepriklausomybės paskelbimo metai. Jau pats metas išsiaiškinti, ką 1968 metais turėtų daryti skyrius paskirai ar kartu su visa Detroito visuomene. Laiskas jau dabar pasiruošti.

Aptarsime paskaitų rengimo reikalą. Spaudos klausimai turėtų būti taip pat aktualūs visiems. Verta bus prisiminti L. Enciklopedijos anglų kalba leidimo ir platinimo problema.

Gera proga bus apsimokėti ir nario mokesčius. Kaip matome, klausimų yra daug ir todėl sk. v-ba prašo visus narius dalyvauti susirinkime ir ateiti su sprendimais bei pageidavimais.

M.K. ČIURLIONIO MONOGRAFIJOS REIKALU

Chicagoje susidaręs M. K. Čiurlionio Monografijai leisti komitetas iš K. Bradūno, P. Čepėno, P. Gaučio, J. Jurkūno, K. Varnelio ir E. Vilko — pirmininkaujamas P. Čepėno jau pralėjo visus paruošiamuosius darbus M. K. Čiurlionio monografijai anglų kalba išleisti. Susitarta su A. Rannitu, kuris sutiko paruošti monografijai tekstą. Tekstas jau šią vasarą bus perduotas į spaustuvę. Taip pat baigiama telkti Čiurlionio Monografijai reprodukcijos, jos su teksto autorium taranties atrenkamos ir paruošiamos spaudai. Šiam nelengvam darbu vadovauja komiteto narys dail. K. Varnelis.

Pirmasis Čiurlionio monografijai leisti mecenatas yra Chicago Lietuvių Meinininkų Klubas įnešęs stambią \$3000 auką Čiurlionio Monografijai leisti komitetas yra nuoširdžiai dėkingas Chicago Lietuvių Meinininkų Klubui valdybai už šią didelę paramą ir jai reiškia savo viešą padėką.

Čiurlionio Monografijai leisti komitetas, kreipdamasis į visą plačiąją lietuvių visuomenę prašo jo darbą visokeriopai paremti — ypač savo aukomis bei prenumeratorais.

Aukus siųsti komiteto išdėstui: Jonas Jurkūnas, 3259 W. 66 St., Chicago, Ill. 60629, arba tiesiai į Čiurlionio Monografijai Leisti Komiteto s-tą 40301, Chicago.

ELIZABETH

• ALT Sąjungos 15 skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks gegužės 6 d., 7 val., šeštadienio vakare, Lietuvių Laisvės salėje, apatiniam kambaryje.

Valdyba maloniai kviečia visus narius ir naujus kandidatus atsilankyti. Darbotvarkėje valdybos pranešimai, naujų narių priėmimas, atstovų į ALT S-gos seimą rinkimas, seimo reikalų aptarimas, piniginių aukų paskirstymas ir kiti reikalai.

Čia pat kitam kambary bus galima atlikti balsavimą Lietuvių Bendruomenės Elizabetho apylinkės rinkimuose. Gegužės 13 parodo vadai kviečia dalyvauti visus New Jersey lietuvius, kad paradas būtų sėkmingas. Todėl ir šio reikalo bus pasitarta.

A. S. Trečiokas, vicepirmininkas

• Vilniuje išleido P. Galanės parašytą knygą "Muziejininko novelės". Tiražas — 8.000. V. Miliūno komedijos "Pasivaikščiojimas mėnėsienoje", tiražas 3.000. (E)

• Iš Lietuvos į Taškentą balandžio 21 d. vėl išsiųsta dar viena statybinių grupė. Šiai statybinei teks atlikti Taškente baigiamųjų pastatų apdailos darbus. Tuo tarpu Lietuvoje iš visų kampų plaukia nusiskundimai, kad trūksta statybinių. (E)

cago Savings and Loan, 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636.

M. K. Čiurlionio monografijos išleidimas anglų kalba turės didelės kultūrinės vertės supažindinant platesnį pasaulį su Lietuvos genialiuoju menininku. Šiuo leidiniu gražiai prisidėsime ir prie Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų atžymėjimo 1968 m.

GALES KEISTI PREKĘ

Nuo balandžio pradžios ir Lietuvoje jau galima nusipirkti prekę pakeisti, nors dar ne taip liberaliai, kaip tai praktikuojama Vakaruose, ypač Amerikoje. Prekė, kuriai nustatytas garantuotas veikimo arba neapmokamo taisymo laikas, gali būti pakeista kita tokia pačia, jeigu garantijos laikui nepraėjus sugenda ir jos nepavyksta per 10 dienų pataisyti.

Aprangos reikmenis keisti leidžiama tik per 14 dienų nuo pirkimo, ir tik jeigu pirktoji prekė neatitiko reikalaujamos išvaizdos, spalvos ar dydžio, ir jeigu ji dar neavartota, tebeturi fabriko etiketę, o pirkėjas tebeturi atitinkamą parduotuvės kasos kvietį.

Kai nėra tokios pačios prekės pakaitalo, pirkėjui gražinami pinigai. Vien dėl pirkėjo "nuomonės pakeitimo" gražinti nupirktą daiktą ir gauti atitinkamą kreditą kokiai kitai prekei pirkti — galimybė nenumatyta. (E)

VOCATIONAL GUIDE



SEEING LOVING AND SERVING CHRIST in the HOMELESS and HELPLESS By caring for the aged and by mothering neglected children SISTERS OF THE DIVINE HEART OF JESUS Write to the PROVINCIAL MOTHERHOUSE nearest you 10341 Manchester Rd. St. Louis, Mo. 63122

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų. Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC. 66 Mechanic St. New Rochelle, N. Y.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMO (DEŠIMTOJO)

įvykstančio 1967 metų birželio mėn. 3 ir 4 dienomis.

Chicago-Sheraton Hotel
505 North Michigan Ave.
Chicago, Illinois.

D I E N O T V A R K Ė

Pentadienis, birželio 2 d.

5:00 Sąjungos mirusiųjų narių pagerbimas Šv. Kazimiero Kapinėse.

Šeštadienis, birželio 3 d.

11-12 Registracija.

12-1:30 Iškilmingas Seimo Posėdis — Tally Ho Room

- a) Seimo atidarymas, himnai, mirusiųjų pagerbimas — Chicago skyriaus pirmininkas;
- b) Sąjungos pirmininko žodis — Jonas Jurkūnas;
- c) Tautinė idėja ateities perspektyvoje — Vytautas Abraitis;
- d) Sveikinimai;
- e) Seimo prezidiumo sudarymas.

1:30-3 Darbo posėdis:

- a) Seimo komisijų sudarymas;
- b) Sąjungos pirmininko pranešimas;
- c) Sąjungos išdėstas;
- d) Revizijos Komisijos pranešimas;
- e) Diskusijos dėl pranešimų.

3:15-4:30 Darbo posėdis:

- a) ALTo reikalais pranešimas;
- b) BALFo reikalais pranešimas;
- c) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės pranešimas;
- d) Diskusijos dėl pranešimų.

4:45-6:15 Darbo posėdis:

- a) 50 metų nepriklausomybės paskelbimo sukaktis 1968 m. — Dr. Algirdas Budreckis;
- b) Skyrių atstovų pranešimai;
- c) Diskusijos dėl pranešimų.

7:30 Banketas:

- a) 7:30 rinkimosi laikas — Coctails Tropical Room;
- b) 8:15 banketas — Boulevard Room.

Sekmadienis, birželio 4 d.

9 Komisijų posėdžiai.

10 Pamaldos.

12-2 Darbo posėdis:

- a) Mandatų komisijos pranešimas;
- b) Nominacijų komisijos pranešimas;
- c) Rinkimai — 1. Sąjungos pirmininko ir valdybos; 2. Revizijos komisijos; 3. Tarybos;
- d) Rezoliucijų ir sveikinimų komisijos pranešimai;
- e) Klausimai ir sumanymai;
- f) Seimo uždarymas.

Po Seimo uždarymo įvyks Vilties D-jos suvažiavimas.

Primername, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Įstatų 7 str. 2 past. sako:

"Seime sprendžiama balsą turi iki seimo pareigose buvęs Sąjungos pirmininkas, valdybos, bei tarybos nariai, skyrių pirmininkai ir tam seimui išrinkti skyrių atstovai, renkami po vieną nuo kiekvienos pilnos ir nuo vienos nepilnos dvidešimties skyriaus narių."

Prašome skyrių valdybas vykstantiems atstovams duoti raštų jų išrinkimo atstovais pažymėjimus.

Sąjungos valdyba ragina visus skyrius skaitlingai dalyvauti Sąjungos Seime. Kviečiame dalyvauti ne tik rinktus atstovus, bet ir visus skyrių narius, nes šis Seimas yra dešimtas — todėl jubiliejinis.